

บทที่ 6

แบบแผนการศึกษาเกี่ยวกับการรวมตัวทางการเมืองและการเกิดรัฐใหม่ (A Paradigm for the Study of Political Unification, and the Growth of State)

วัตถุประสงค์

เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาและอ่านบทที่ 6 นี้แล้ว นักศึกษาสามารถอธิบายและตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาต่อไปนี้ได้ถูกต้อง

1. ทฤษฎีการรวมตัวทางการเมืองอย่างน้อย 2 ทฤษฎี เพื่อวิเคราะห์รูปแบบ และคุณสมบัติของรัฐได้
2. คุณสมบัติและระดับขั้นของผู้นำทางการเมือง (Elitists) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Making Decision) และระดับของการตัดสินใจ
3. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ สังคมและการเมือง จะเป็นองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคในการรวมตัวทางการเมือง
4. สามารถวิเคราะห์ลำดับขั้นของการเกิดรัฐใหม่ได้
5. ปัจจัยสำคัญในการดำรงอยู่ของรัฐเอกราช
6. ขั้นตอนของการรับรองรัฐ
7. การสร้างชาติและการสร้างประเทศ
8. ลัทธิชาตินิยมเพื่อการเป็นอันหนึ่งอันเดียวของรัฐหรือเป็นเครื่องมือบ่อนทำลาย
9. การพัฒนาการเมืองและ/หรือการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาสังคมของรัฐเกิดใหม่
10. รัฐเกิดใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กับรัฐเกิดใหม่เนื่องจากการสลายตัวของอาณานิคม มีลักษณะขององค์ประกอบของรัฐและสัญลักษณ์ประจำชาติที่เหมือนกันและแตกต่างกันอย่างไร
11. อธิบายศัพท์ได้อย่างน้อย 5 ศัพท์

บทนำ

รัฐมีความหมายหลายประการดังกล่าวนั้นแล้วในบทที่ 4 และวิวัฒนาการทางกำเนิดรัฐก็แตกแยกกันไปตามสภาวะสิ่งแวดล้อม เมื่อรัฐเกิดขึ้นมีโครงสร้างและกลไกทางการเมืองที่จัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผนและสามารถที่จะกำหนดข้อตกลงในทางการเมือง รวมทั้งสามารถบังคับใช้ข้อตกลงใจเหล่านั้น ซึ่งออกมาในรูปของกฎหมายและเป็นกฎหมายใช้บังคับแก่ประชาชนในรัฐนั้น หากได้ผลรัฐนั้นก็จะมีเจริญรุ่งเรืองและขยายดินแดนรวมทั้งพลเมืองเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นจักรวรรดิ บางรัฐก็ประสบกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองและสภาวะแวดล้อมจนล่มสลายไปก็มี แต่ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับรัฐจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา โดยเหตุที่กิจกรรมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องกระทำในรูปคณะบุคคลหรือองค์การ เพราะคณะบุคคลและองค์การทำให้เกิดพลังอำนาจทางการเมืองได้

ในสมัยโบราณระบบทางการเมืองดูเหมือนจะมีอายุยืนนานและคงทนถาวร อายุของระบบการเมืองในแต่ละประเทศจึงล้วนยาวกว่าอายุขัยของประชาชนในประเทศนั้น แต่ในปัจจุบันนี้ การเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก โดยเฉพาะตั้งแต่ ค.ศ. 1791 เป็นต้นมา จนกระทั่งอายุขัยของประชาชนยาวกว่าระบบการเมืองที่เกิดขึ้น แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่เป็นข้อยกเว้น เพราะระบบการปกครองของสหรัฐอเมริกานั้นยังยืนและมั่นคงมาก สิ่งที่น่าสังเกตในปัจจุบันก็คือ เมื่อระบบการเมืองเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว สิ่งที่ยึดกันอยู่ในตัวก็คือค่านิยมอุปนิสัยใจคอของประชาชน ซึ่งเปลี่ยนไปได้อย่างช้า ๆ ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี รวมทั้งทางการเมืองและสถาบันทางสังคม ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การศึกษาเกี่ยวกับการรวมตัวทางการเมืองและการเกิดรัฐใหม่ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น

ในการศึกษาถึงแบบแผนการรวมตัวทางการเมืองและการเกิดรัฐใหม่ มีแนวความคิดหลากหลายจากนักปรัชญาเมธีหลายท่านได้เขียนทฤษฎีขึ้นมาจากประสบการณ์ที่ได้สำรวจตรวจสอบจากประวัติศาสตร์และจากปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้เขียนจะเสนอทฤษฎีของนักภูมิศาสตร์การเมืองเพียง 2 ท่าน หอที่จะเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจศึกษาได้ติดตามเนื้อหาสาระและมโนคติและนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป ทฤษฎีดังกล่าวได้แก่ ทฤษฎีการรวมตัวทางภูมิศาสตร์การเมืองของลิตีเฟนโจนส์ และทฤษฎีแบบแผนการศึกษาเกี่ยวกับการรวมตัวทางการเมืองของ เอทชีโอนี

ทฤษฎีการรวมตัวทางภูมิศาสตร์การเมือง

ลิตีเฟน โจนส์ ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ทางภูมิศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยเฮล ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เขียนเกี่ยวกับทฤษฎีการรวมตัวทางภูมิศาสตร์ทางการเมือง (A Unified Field

Theory of Political Geography) โดยได้รวมแนวความคิดของนักภูมิศาสตร์การเมือง 3 ท่านด้วยกันคือ เดอร์เวนท์ วิทเทลซีย์ (Derwent Whittlesey) ริชาร์ด ฮาร์ทฮอร์น (Richard Hartshorne) และฌอง ก็อทแมนน์ (Jean Gottmann) โจนส์ได้เน้นว่าการแสวงหาลู่ทางทางทฤษฎี มิใช่เป็นการปฏิวัติภูมิศาสตร์หรือทำให้มีสถานะเป็นศาสตร์มากกว่านี้ แต่อย่างน้อยที่สุด ทฤษฎีที่ยังคงทันสมัยจะมีองค์ประกอบ 3 ประการคือ การพรรณนาปรากฏการณ์ ลักษณะที่กระชับรัดกุม (Compact description) เสนอเงื่อนไขปัญหาที่สามารถอธิบายได้ (Clue to explanation) และเครื่องมือที่สามารถทำให้การดำเนินการเป็นไปได้ดีและสำเร็จ (tool) ถึงแม้ว่าจะมีความคิดเห็นเหมือนกันและแปลกแยกกันบ้างระหว่างฮาร์ทฮอร์นและก็อทแมนน์ กล่าวคือ ฮาร์ทฮอร์นเชื่อว่าการเคลื่อนย้ายการค้า (Circulation) จะต้องใช้เวลาและเป็นหนทางที่จะขจัดอุปสรรคในการรวมตัวของรัฐ แต่ฮาร์ทฮอร์นไม่ได้กล่าวถึงอำนาจในการรวมตัวเข้าสู่ศูนย์กลาง (Centripetal force) รวมทั้งอภิปรายถึงบทบาทในการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับรัฐเลย ฮาร์ทฮอร์นได้พิจารณาเฉพาะการเคลื่อนย้ายการค้า การดำเนินการด้านเศรษฐกิจและการเมืองมากกว่าอำนาจหรืออิทธิพลดั้งเดิม (primary force) เงื่อนไขในการสร้างอาณาเขตหรือดินแดนของรัฐนั้นขึ้นอยู่กับแบบรูปของการดำเนินการและการใช้เวลา อีกประการหนึ่งฮาร์ทฮอร์นกล่าวถึงอำนาจของแรงผลักออกจากศูนย์กลาง (Centrifugal forces) ดังนี้คือ ภูมิภาคต่าง ๆ มีความแตกต่างระหว่างกันในเรื่องที่เกี่ยวกับลักษณะและคุณสมบัติของประชาชน ผลประโยชน์และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ รวมทั้งทำกิจการทางการเมือง และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีหน้าที่บังคับให้มีอำนาจในการรวมตัวของตนเองอันได้แก่ความคิดที่เกี่ยวกับรัฐ ฮาร์ทฮอร์นเชื่อว่าการเคลื่อนย้ายการค้า การดำเนินการนั้นไม่จำเป็นที่จะก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและเปลี่ยนแปลงแต่เป็นสิ่งที่อาจช่วยให้รัฐเกิดความมั่นคงได้ เช่น การสร้างทางรถไฟข้ามทวีปของประเทศแคนาดา เป็นต้น

โจนส์ ได้สรุปทฤษฎีการรวมตัวทางภูมิศาสตร์การเมือง เพื่อให้เกิดรัฐ ทฤษฎีจะเน้นถึง "แนวความคิด" และ "รัฐ" (Ideas and State) ซึ่งเป็นสองห่วงสุดท้าย (The Idea Area Chain) ซึ่งแนวความคิดนี้จะต่อเนื่องเป็นลูกโซ่เป็นลำดับ 5 ชั้นคือ

1. ความคิดทางการเมือง (Political Ideas) ซึ่งจะนำไปสู่การอภิปราย
2. การตัดสินใจ (Decision) จากกลุ่มผู้นำ (Elites)
3. การเคลื่อนไหวในการดำเนินการ (Movements) ในด้านการค้า การอพยพ การศึกษาการประชาสัมพันธ์การเมือง รวมทั้งการเคลื่อนไหวทางด้านทหาร เมื่อมีการเคลื่อนไหวตามแผนการตัดสินใจ การเคลื่อนไหวจะต้องเป็นไปตามเจตนาที่ไว้ได้วางไว้ โดยมีปัจจัยเวลาสถานที่ เป็นองค์ประกอบสำคัญ

4. การเคลื่อนย้ายการดำเนินการ (Circulation Fields) การเคลื่อนย้ายการดำเนินการ บางอย่างต้องใช้เวลา เช่น การตั้งถิ่นฐาน การปฏิบัติการตามแผนทางเศรษฐกิจ หรือการอพยพขึ้นสู่ค้ำย

5. การเกิดขึ้นที่ทางการเมือง (Political Area) ซึ่งเป็นสภาวะขึ้นสู่ค้ำยในการกำเนิดรัฐ อันเป็นขั้นบรรลุผลสำเร็จ จะปรากฏรัฐขึ้นในรูปร่างและขนาดแตกต่างกัน รวมทั้งประเภทและระดับของรัฐด้วย

ความคิดทางการเมืองในที่นี้มีความหมายมากกว่าความคิดที่เกี่ยวกับรัฐ แต่จะรวมถึงความคิดทางการเมืองในหลาย ๆ แนว อาจเป็นความคิดเกี่ยวกับรัฐหรือความคิดในการกำหนดเวลาการสร้างแนวทางประเทศ อาจเป็นสัญชาตญาณในการรวมกลุ่มที่ไม่จำเป็นต้องแสดงความรู้ดังเช่นสังคม เริ่มต้นจากจิตใจของคน รวมทั้งการเมืองด้านอื่น ๆ แต่มีความคิดทางการเมืองมากมายหลายอย่างที่ยังไม่เคยปรากฏถึงขั้นดำเนินการเลย ความคิดเหล่านั้นตายตั้งแต่ยังไม่เกิด แต่ยังคงปรากฏอยู่ในอาณาจักรความคิดที่บริสุทธิ์หรือถูกขัดขวางโดยผู้มีอำนาจ

การตัดสินใจนั้นจะต้องเป็นสิ่งสำคัญประการแรกเพื่อการดำเนินการ แม้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและมีการตัดสินใจในสภาก็มิใช่เป็นความหมายของการตัดสินใจในที่นี้ การวิจัยในศุภปัจจุบันที่เกี่ยวกับด้านรัฐศาสตร์ส่วนใหญ่จะเน้นลักษณะที่ไม่เป็นทางการหรือลักษณะของการไม่รับรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับการตัดสินใจอันเป็นจุดสุดท้ายของใจ โดยการศึกษาพฤติกรรมการเมือง ถึงแม้ว่าบุคคลผู้ที่เสนอความคิดและตัดสินใจนั้นเป็นนักรัฐศาสตร์และนักภูมิศาสตร์ เช่น ก๊อทแมนน์และอาร์ทเซอร์

ผู้นำหรือชนชั้นผู้นำ (Elitists) ในทางการเมือง ผู้นำหรือชนชั้นผู้นำมีความหมายแตกต่างกันหลายประการ กล่าวคือ ผู้นำหรือชนชั้นผู้นำจะดำรงตำแหน่งสำคัญทางสังคม และมีอิทธิพลในการตัดสินใจระดับชาติหรือระดับรัฐบาลส่วนท้องถิ่น ชนชั้นผู้นำมีหลายประเภท เช่น ประธานาธิบดี หรือนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้พิพากษา ผู้บริหาร และผู้ที่มิมีบทบาททางการเมือง ชนชั้นผู้นำแบ่งออกได้ 2 ระดับคือ ชนชั้นผู้นำระดับสูง และชนชั้นผู้นำระดับกลาง

ชนชั้นผู้นำระดับสูง ชนชั้นผู้นำระดับสูงมีคุณสมบัติดังนี้

ดำรงตำแหน่งระดับสูงและตำแหน่งสำคัญ ตำแหน่งนั้นมีจำนวนจำกัด และตำแหน่งดังกล่าวนี้มีอิทธิพลในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจระดับสูงของประเทศ ผู้ดำรงตำแหน่งนี้มักมีบทบาทในการควบคุมการถ่ายทอดการสื่อสาร ระบบการถ่ายทอดสื่อสารและข่าวสาร คำสั่ง และนโยบายการควบคุมของรัฐบาล

ในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก ผู้นำระดับสูงมีสิทธิจะแสดงความคิดเห็น และอาจคัดค้านกันได้อย่างเปิดเผย เนื่องจากผู้นำเหล่านั้นมีที่มาต่างกัน คือมาจากหลายกลุ่มหลายส่วน ใน

ประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์ ชนชั้นผู้นำไม่ได้มาจากหลายกลุ่มแต่มาจากกลุ่มเดียวคือพวกคอมมิวนิสต์ ฉะนั้น จึงมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจไปในแนวทางเดียวกัน

ชนชั้นผู้นำระดับสูง ถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนทางการเมืองอย่างสำคัญ โดยเหตุที่เป็นผู้กำ อำนาจในประเทศ บุคคลเหล่านี้มีทั้งตำแหน่งและอิทธิพลหรืออาจจะไม่มีตำแหน่งแต่อาจมีอิทธิพลได้ อิทธิพลหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม สมาคม องค์กร หรือรัฐ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ปฏิบัติคือผู้ปฏิบัติสามารถพอใจหรือทำให้ผู้ปฏิบัติคนอื่น ๆ ปฏิบัติในสิ่งที่ตนเจตนา

ชนชั้นผู้นำระดับกลาง เป็นผู้ที่มิมีสถานภาพทางรายได้ การศึกษา และอาชีพ จัดเป็นชนชั้นผู้นำ เหมือนกัน แต่มีความสำคัญรองลงมาจัดเป็นผู้นำส่วนที่เกิน (Marginal elite) ชนชั้นผู้นำระดับ กลางกลุ่มนี้จะมีจำนวนมากกว่าชนชั้นผู้นำระดับสูง ชนชั้นผู้นำระดับกลางมักมีลักษณะอุปนิสัยใจคอแบบ เสรีนิยม โดยมีความรู้สึกและความคิดเห็นรุนแรงทางการเมืองและต่อระบบสังคม ชนชั้นนี้อาจได้แก่ ผู้มีการศึกษา แต่ระดับการศึกษาของตนนั้นมักจะสูงกว่ารายได้ ฉะนั้นพวกนี้อาจมีแนวคิดต้องการ ปฏิรูปหรือเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างแห่งอำนาจในสังคม

ประเภทของชนชั้นผู้นำแบ่งได้ 3 ประเภท คือ แบบเสรีนิยม แบบประชาธิปไตย และ ระบบเผด็จการ

พื้นที่ทางการเมือง เป็นเรื่องที่น่าสนใจของนักภูมิศาสตร์การเมืองและนักรัฐศาสตร์ได้ศึกษาถึงปรากฏการณ์ ของกระบวนการขึ้นสุดท้ายซึ่งหมายถึงพื้นที่ทางการเมือง ทั้งในระดับรัฐหรือพื้นที่ที่ถูกปกครอง โดยชาติ อื่น พื้นที่ระดับย่อยของรัฐหรืออาจเป็นการบริหารส่วนภูมิภาคหรือจังหวัด ตำบล ซึ่งเฟลเลอร์ (Fessler 1949, 6) ได้ระบุไว้ 3 ประเภทคือ พื้นที่ทั่วไป ซึ่งเป็นของรัฐ พื้นที่พิเศษหรือมีวัตถุประสงค์จำกัดของ รัฐบาลและพื้นที่บริการ หลักสำคัญก็คือ พื้นที่ชนิดนี้จะต้องมีจำนวนจำกัดไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องกัน หรือเป็นพื้นที่ถาวรจะต้องมีการจัดศูนย์กลางการบริหารเป็นปกติธรรมดา แต่มิใช่เป็นแบบสากล

โจนส์ได้กล่าวถึงคำว่า "Movement" ซึ่งก็อทแมนน์ใช้คำว่า "Circulation" อัน หมายถึงการตัดสินใจทางการเมืองทุก ๆ เรื่องจะเกี่ยวข้องกับเคลื่อนไหวในการดำเนินการ (Movement) ในทางหนึ่งทางใด ซึ่งอาจจะยกเว้นในบางเรื่องได้ การตัดสินใจบางเรื่องก่อให้เกิด การเคลื่อนไหวเพื่อดำเนินการและเกิดการเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจบางอย่างถูกควบคุมและจำกัด บางครั้งการตัดสินใจก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวประเภทใหม่แทนที่หรือควบคุมชนิดเก่า การเคลื่อนไหว อาจไม่เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก อาจจะมีเพียงคลื่นวิทยุเพื่อสั่งการ แต่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวใน การดำเนินการทั้งมีคนและสิ่งของต่าง ๆ ได้ การดำเนินการนั้นอาจจัดให้เป็นการคลี่คลายการดำเนินการ ได้ (Circulation fields) เช่น การดำเนินการของตำรวจทางหลวง การขนส่งอุปกรณ์ เครื่องมือของกองทัพรวมทั้งการยกเลิกและการยอมรับความช่วยเหลือด้านเกษตรก็ถือว่าเป็นกิจกรรม ทางการเมือง (fields) ได้ทั้งสิ้น

คาร์ล คอยท์ ได้อธิบายคำว่า "field" ตามแนวทางทฤษฎีการศึกษาการเมือง ชุมชน หมายความว่า ขอบเขตหรืออาณาเขตที่ปัจเจกชนแต่ละคนจะได้รับและถูกได้รับโดยองค์ประกอบของการสื่อสารและการถ่ายทอดข่าวสารหรือปฏิสัมพันธ์กับปัจเจกชนอื่น ๆ ในชุมชนนั้น ดังนั้นชุมชนจึงหมายถึงพื้นที่ที่มีกลุ่มชนอยู่ร่วมกันหนาแน่นมีทั้งกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ได้แก่ ครอบครัว หมู่บ้าน เมือง ประเทศต่าง ๆ ภูมิภาค ประชากร ชาติและสหพันธรัฐ บางกลุ่มชนที่หนาแน่นก็มีฐานะเป็นพื้นที่ทางการเมือง บางแห่งก็เป็นเพียงพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ไม่ใช่พื้นที่ทางการเมือง ดังเช่น ครอบครัวและฝูงชน และคำว่า interaction field ในที่นี้ คอยท์ให้ความหมายว่าพื้นที่ทางการเมืองระดับรอง

ส่วนวิทเทิลซี (Whittlesey 1945, 1-36) ได้ให้ความเห็นถึงคำ "field" ว่าจะเปลี่ยนไปตามมิติเวลาและสถานที่ มิติทางพื้นที่หรือระวางที่ หากกล่าวถึงเวลาจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้น 3 ประการ คือ ความเร็ว-มีเท้า ผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ และเวลาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเมื่อกล่าวถึงตำรวจทางหลวง (highway patrolman) ย่อมระบุถึงขอบเขต (field) ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับ "ผู้กระทำผิดกฎหมาย" และ "การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย" ปัญหาตำรวจทางหลวงก็คือเรื่องเวลาเพราะปัญหาการจราจรและกฎจราจร ซึ่งจะต้องพิจารณาร่วมกันถึง "พื้นที่-เวลา" การทำสงครามและการจราจรก็เป็นความหมายของคำว่า "ขอบเขต" เช่นเดียวกัน นอกจากวิทเทิลซียังแสดงให้เห็นว่าความคิดของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับระวางที่จะเปลี่ยนแปลงไปโดยผ่านจากระวางที่เบื้องต้นและภูมิภาคไปสู่โลกกว้าง สมมติที่สาม มิติที่สี่ของที่อยู่อาศัยของมนุษย์ได้ขยายออกไป ดังนั้นพื้นที่ทางการเมืองจะขยายไปเบื้องบนในอากาศและเบื้องล่างของพื้นโลก ทั้งยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้ดีกว่าเดิมได้

ทฤษฎีแบบแผนการศึกษาเกี่ยวกับการรวมตัวทางการเมือง

แอมิต ไท เอทซีโอนี (Amitai Etzioni, 1929) ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้แนวความคิดแบบแผนการศึกษาเกี่ยวกับการรวมตัวทางการเมือง (A Paradigm for the Study of Political Unification) โดยจะต้องศึกษาหลักฐานสำคัญ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ในการเริ่มต้นแห่งแนวความคิดนั้นหน่วยทางการเมืองแต่ละหน่วยนั้นมีฐานะภูมิ (status) อย่างไร สถานะภูมิหลังของหน่วยการเมืองแต่ละหน่วยและสถานภูมิศาสตร์ของเนื้อที่แต่ละส่วนย่อยนี้จะมารวมตัวกันทางการเมือง
2. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยย่อยทางการเมืองต่าง ๆ เมื่อกระบวนการรวมตัวทางการเมืองได้ริเริ่มขึ้น

3. เมื่อแนวคิดในการรวมตัวทางการเมืองได้เริ่มดำเนินการปฏิบัติแล้ว จะมีปัจจัยอะไรบ้างที่จะส่งเสริมและเป็นอุปสรรคในการรวมตัวทางการเมืองและ

4. เมื่อมีการรวมตัวกันแล้วต้องอาศัยอำนาจอะไรจึงจะสามารถควบคุมการรวมตัวเหล่านั้นให้อยู่ได้ ตลอดจนมีการแบ่งอำนาจในระหว่างผู้มีอำนาจเหล่านั้น การรวมตัวทางการเมืองของหน่วยต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีความกลมเกลียวระดับใด ขบถาพและหน้าที่ใหม่ ๆ มีอะไรบ้าง เมื่อการรวมตัวได้บรรลุผลแล้ว

การวิเคราะห์แบบแผนการรวมตัวทางการเมือง

แบบแผนการรวมตัวทางการเมืองของรัฐใดรัฐหนึ่ง เราอาจวิเคราะห์ได้ตามแนวความคิดของเอทนีโอนิโต้วางหลักเกณฑ์ไว้ประกอบ โดยมีประสบการณ์ในช่วงเวลาที่ผ่านไปจากนักภูมิศาสตร์การเมืองอีกหลายท่านที่ได้เขียนบทความหรือเขียนตำรา ผู้เขียนจึงขอบรรยายโดยสรุปหลักเกณฑ์และยกตัวอย่างประกอบให้เห็นจริง ซึ่งนักศึกษาและผู้สนใจจะได้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์รัฐใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้ โดยนำปัจจัยอื่น ๆ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์การเมืองสมัยใหม่เข้าช่วยในการวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีของเอทนีโอนิโต้ด้วยดังต่อไปนี้

1. **ขั้นสภาวะก่อนการรวมตัว (The Preunification State)** สภาวะก่อนการรวมตัวมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการรวมตัวทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องทราบภูมิหลัง และสภาพของเนื้อที่ทางการเมืองหน่วยย่อย ๆ นั้นก่อน กล่าวคือ จะต้องทราบว่าหน่วยทางการเมืองหรือหน่วยทางสังคมจำนวนเท่าไร (Unit Properties) ที่ได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะเข้าร่วม มีฝ่ายที่เห็นด้วย และฝ่ายที่คัดค้าน (Individual Properties) เช่น หน่วยย่อย หน่วยกลาง หน่วยใหญ่ หมู่บ้าน ชุมชนและ ระดับชาติ ต้องทราบถึงสภาพพื้นฐานของหน่วยเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายที่เห็นด้วยหรือฝ่ายคัดค้านก็ตาม การวิเคราะห์ระดับความแตกต่างของแต่ละหน่วยการเมืองย่อมเป็นผลให้ทราบได้ว่า การเป็นรัฐจะประสบผลสำเร็จถ้าระดับความกลมเกลียวมีมาก และถ้าวิเคราะห์ในแง่เศรษฐกิจในหน่วยย่อยต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างทางโครงสร้างเศรษฐกิจ เช่น อุตสาหกรรม หรือเกษตรกรรม ย่อมรวมตัวกันได้มั่นคงกว่าในหน่วยการเมืองที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเหมือนกัน เพราะต่างฝ่ายต่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่นประเทศออสเตรเลีย

ต่อจากนี้ต้องดูสภาพแวดล้อม (Environment Properties) จะเป็นส่วนที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกหรือเป็นอุปสรรคในการรวมตัวอย่างไร สภาพแวดล้อมนี้ไม่ใช่สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Non-Social or Ecological Environment) แต่เป็นสิ่งแวดล้อมด้านภูมิศาสตร์กายภาพและธรณีวิทยา ซึ่งมีส่วนส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวได้รวดเร็วขึ้น เพราะอาศัยลักษณะภูมิ-

ประเทศต่าง ๆ เช่น ที่ราบ เทือกเขา แม่น้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปร่างของประเทศ (Morphology) ภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไป ถ้ารูปร่างประเทศเป็นแบบ Compact การติดต่อคมนาคมขนส่งย่อมสะดวกไม่เป็นอุปสรรคเท่า ๆ กับดินแดนที่เป็นทะเลทราย

สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Properties) ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคในการรวมตัว สภาพทางสังคมของแต่ละหน่วยนั้นมีพื้นฐานทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางทหาร ฯลฯ อยู่ในระดับโลก และเมื่อความคิดริเริ่มเกิดขึ้นจะมีฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายคัดค้านเท่าไร และแต่ละฝ่ายมีพลังแค่ไหน นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงการแพร่ขยายอิทธิพลในด้านต่าง ๆ ไปยังหน่วยต่าง ๆ นั้น จะรู้ผลว่าหน่วยต่าง ๆ เหล่านั้น จะมีการยอมรับการประชาสัมพันธ์การแพร่ขยายแนวความคิดนั้นมากน้อยเท่าใด บางครั้งรู้สึกว่ามีศัตรูร่วมกันย่อมก็ให้เกิดความร่วมมือกัน (Enemies, Partners and Diffusion) เช่น เอารัฐธรรมนูญของรัฐ ก. ซึ่งเป็นรัฐเกษตรกรรมไปใช้ในรัฐ ข. ซึ่งเป็นรัฐอุตสาหกรรมหรือ Marshall plan VS Molotov plan เป็นต้น

การศึกษาถึงการดำเนินการในขั้นสภาวะก่อนการรวมตัวนี้จะไม่สมบูรณ์ถ้าหากไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยต่าง ๆ ถ้าพบว่าการกลมเกลียวหรือการถ่ายทอดความคิดหรือการสื่อสารต่าง ๆ ไม่ก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม เมื่อมีการตรวจสอบขึ้นก็จำเป็นต้องมีการพิจารณาและตัดสินใจเพื่อดำเนินการตามระบบใหม่ขึ้น (System Properties) ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาในขั้นนี้ด้วยก็คือ มองหน่วยต่างๆ ในแง่มีวัฒนธรรมร่วมกัน (Shared Culture) ความกลมกลืนในแง่ชุมชนกลุ่มน้อยในเรื่องวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา จารีตประเพณี ย่อมก่อให้เกิดความกลมเกลียวต่างระดับกัน ถ้าหากยึดมั่นในศาสนา และภาษาเป็นหลัก ความกลมเกลียวภายในกลุ่มย่อมแน่นแฟ้น แต่จะเกิดการแตกแยกในการมีวัฒนธรรมแตกต่างกัน เช่น ปากีสถาน และอินเดีย ถ้าหากไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมดังกล่าว แต่กลับผสมผสานให้เกิดความมั่นคง และสามัคคีกลมเกลียวกันได้ ย่อมก่อให้เกิดความมั่นคงทางการเมืองขึ้นได้ ดังเช่น กรณีสวีทเซอร์แลนด์ แคนาดา และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความกลมเกลียวทางวัฒนธรรมมิได้เป็นสิ่งที่ต้องการเบื้องต้นหรือสำคัญที่สุด ทั้งไม่ได้เป็นสภาพที่ต้องการก่อนการรวมตัว แต่ถ้าหากขาดความกลมเกลียวทางวัฒนธรรมในระยะเริ่มแรกแล้ว การรวมตัวเป็นประเทศก็ย่อมมีปัญหา

ประการสุดท้ายคือ ขั้นสภาวะก่อนการรวมตัวได้ก้าวสู่การประสานงานกัน (Prerequisite Integration and Scope) ในขั้นนี้หน่วยทางการเมืองหรือหน่วยสังคมเหล่านั้นได้แสดงเจตนารมณ์ออกมาว่าจะมีการรวมตัวทางการเมือง และได้ขยายจำนวนของหน่วยทางการเมืองขึ้นพร้อมกับระดับต่าง ๆ ของหน่วยทางการเมืองนั้น ๆ บทบาทและหน้าที่ของหน่วยการเมืองเหล่านี้ ย่อมถูกถ่ายทอดหรือดำเนินไปตามขอบข่ายของงานหรือตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วย (Sectors & Levels) รวมทั้งอำนาจการควบคุมในการดำเนินงานด้วย

2. ขั้นตอนการรวมตัวขั้นที่หนึ่ง (The Unification Process)

ก. อำนาจการรวมตัว (Integrating Power)

การรวมตัวทางสังคมการเมืองนั้น ย่อมไม่ใช่เป็นการทดลองแต่เมื่อได้ริเริ่มแล้ว จะต้องดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้แต่การที่จะเลือกปฏิบัติการตามแผนใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับอำนาจการรวมตัวส่วนหนึ่ง และการตัดสินใจของผู้นำ (Elites) อีกส่วนหนึ่งซึ่งแสดงออกในรูปเชิงคำสั่ง บังคับให้ปฏิบัติเช่น Sarit's Clique หรือประธานาธิบดีชุกาโม แห่งอินโดนีเซีย ประกาศใช้ระบบ Guided Democracy เป็นต้น

อำนาจในการรวมตัว (Effective Compositions) นั้นอาจแสดงได้หลายประการดังนี้

1. การแสดงออกโดยใช้อำนาจทหาร (Coercive) เช่น ใช้กำลังทหาร กำลังทหารนี้แสดงออกได้ในรูปของอาวุธยุทธโธปกรณ์ต่าง ๆ การติดตั้งและการตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ขึ้น การระดมกำลังคนซึ่งได้แก่ ทหาร ตำรวจ หรือองค์การต่าง ๆ ที่มีหน้าที่คล้ายคลึงกัน เช่น อีลิปต์ ประกาศยึดคลองสุเอซ จากอังกฤษ

2. การแสดงออกโดยใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ (Utilitarian) เช่น การลงโทษทางเศรษฐกิจ (Economic sanctions) คือ ไม่ยอมซื้อหรือไม่ยอมขายสินค้าให้แก่หน่วยที่มีความขัดแย้งหรือเป็นศัตรูกัน นอกจากนี้ยังมีการยึดครองเศรษฐกิจ เช่น อีลิปต์ ประกาศยึดธนาคารของชาวต่างชาติที่ตั้งทำการในประเทศอีลิปต์ หรือจากเทคนิควิทยาการที่ก้าวหน้า รวมทั้งความสามารถในการบริหารและกำลังคนที่อยู่ในวัยทำงาน (Working ages) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการสำรวจค้นหาแหล่งทรัพยากรนำมาผลิตและแจกจ่ายไปยังผู้บริโภค เป็นต้น กำลังทางเศรษฐกิจนี้จะแสดงออกเมื่อความได้เปรียบเหล่านี้เกิดขึ้นในเนื้อที่หน่วยหนึ่งและแพร่ไปยังอีกหน่วยหนึ่ง หรือระบบดำเนินงานเหล่านี้ได้แพร่หลายไปยังหน่วยสมาชิกทั้งหลาย ในบริเวณเนื้อที่ทางการเมืองนั้น

3. การแสดงออกโดยการรวมพลังแห่งอำนาจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Identitive) หมายถึงเอกลักษณ์ของหน่วยหนึ่งหน่วยใดหรือหลายหน่วยที่จะพยายามส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น ในรูปของการประชาสัมพันธ์ชักชวน ได้มีการสร้างตัวแทนที่มีเอกลักษณ์เหมือนกันขึ้นมา นับว่ามีคุณค่าหรือเป็นสัญลักษณ์จะแสดงออกในรูปของการศึกษา สถาปนาศาสนา นิธิการต่าง ๆ หรือกลไกอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยทั่วไปปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกลายเป็นเครื่องมือในการทดลองปฏิกริยาของประเทศอื่น ๆ การใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ ไม่เพียงแต่ใช้ปฏิกริยาในระหว่างประเทศเท่านั้น แต่ยังใช้เป็นเครื่องบังคับภายในรัฐอีกด้วย

ชั้นกระบวนการรวมตัวในขั้นนี้ขึ้นตรงต่อชนิดของอำนาจในการรวมตัว 3 ประการ กล่าวคือ

1. แตกต่างในแง่ประเภทของอำนาจ (Differences in Kinds) ของหน่วยการเมืองนั้น ๆ ดังตัวอย่างเช่น

สาย ก. หน่วยทหารแบ่งออกเป็น ทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ

สาย ข. หน่วยทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็นหน่วยงานของเกษตรกรรม หน่วยงานทางอุตสาหกรรม หน่วยธุรกิจเอกชน และรัฐวิสาหกิจ

สาย ค. หน่วยการศึกษา-ระดับนักเรียนมัธยม ระดับอุดมศึกษา ในสายสามัญศึกษาหรืออาชีวศึกษา

สาย ง. หน่วยประชาสัมพันธ์ และหน่วยโฆษณาชวนเชื่อ ในรูปของตัวแทนขององค์การต่างๆ หรือตัวแทนของอุดมการณ์

๔๑๔

หน่วยต่าง ๆ ซึ่งต่างประเภทกันนี้ มีความก้าวหน้าในการรวมตัวกันหรือไม่ เมื่อมีการใช้อำนาจต่างชนิดกันเข้ามาควบคุมและการยกระดับจากชั้นหนึ่งไปสู่อีกชั้นหนึ่งของหน่วยทางการเมืองประเภทเดียวกันนั้นเป็นไปด้วยดี หรือมีอุปสรรคใด เพราะหน่วยทางการเมืองในระดับต่างกัน ย่อมใช้อำนาจต่างชนิดกัน และการยกระดับการรวมตัวของหน่วยหนึ่งจากชั้นหนึ่งไปสู่อีกชั้นหนึ่ง จำเป็นต้องเปลี่ยนระดับอำนาจด้วย เพื่อจะให้มีผลสูงสุดต่อการก่อตั้งรัฐขึ้น

2. แตกต่างกันในปริมาณของอำนาจ (Differences in Quantities) ชั้นกระบวนการรวมตัวนี้ต้องการความเปลี่ยนแปลงของหน่วยต่าง ๆ ในกลุ่มสมาชิกด้วยกัน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างกัน การเปลี่ยนแปลงนี้ดูเหมือนจะถูกคัดค้านจากสมาชิกกลุ่มย่อย มีบุคคลภายนอกซึ่งอาจเนื่องมาจากผลทางเศรษฐกิจและแนวคิดร่วมที่จะช่วยให้คงอยู่ในสถานะเดิม (Status quo) จึงก่อให้เกิดการเปรียบเทียบอำนาจกันขึ้น นั่นก็คือ มีการสำรวจอำนาจขึ้นมา (Power Inventory) นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เกี่ยวกับการรวมตัวเป็นที่เข้าใจกันว่า "อำนาจไม่ใช่นามธรรมจากการใช้" แต่อำนาจเป็นแนวคิดเปรียบเทียบกันระหว่างประเทศ กล่าวคือ ประเทศหนึ่งอาจมีอำนาจเหนือประเทศหนึ่ง แต่อาจด้อยกว่าอีกประเทศหนึ่ง นั่นก็คือ มีการใช้อำนาจสำหรับอย่างหนึ่งแต่มิใช่สำหรับอีกอย่างหนึ่ง

3. อำนาจในการถ่ายทอดสื่อสารและการสนองตอบ (Communication and Responsiveness) Deutsch ได้กล่าวถึงอำนาจในการถ่ายทอดสื่อสารของแต่ละหน่วยนั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานในการรวมตัว ไม่ว่าชนิดหรือปริมาณใด ๆ ที่นำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการรวมตัวของรัฐนั้น

ต้องมีการถ่ายทอดกระจายไปยังหน่วยต่าง ๆ ไม่ว่าความสามารถในการขยายหน่วยจะเพิ่มมากขึ้นเพียงไร การถ่ายทอดอำนาจและการติดต่อสื่อสารจะต้องขยายวงเพิ่มขึ้น เพียงนั้น เพราะมีผลสำคัญต่อขั้นกระบวนการรวมตัว กล่าวคือ ผู้นำในแต่ละหน่วย (Unit) ผู้นำในแต่ละสาขา (Sector) และผู้นำในทุกระดับของหน่วยหรือของสาขาส่งเสริมเป็นผู้มีส่วนในการตัดสินใจ ซึ่งอำนาจเหล่านั้นจะอยู่ในมือของผู้นำเพียงไม่กี่คน ซึ่งจะต้องดำเนินการให้ประสานกันเป็นรูปแบบข้างบน ฉะนั้นการถ่ายทอดสื่อสารที่จะต้องมิหลัง อำนาจสูงสุดเพื่อประสิทธิภาพในการลงมือปฏิบัติ ยิ่งไปกว่านั้น คอซซ์ ได้เน้นว่าผลของการปฏิบัติร่วมกันที่จะมีประสิทธิภาพได้นั้นไม่เพียงแต่จะคำนึงถึงอำนาจในการถ่ายทอดสื่อสารและติดต่อระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังรวมความถึงการสนองตอบต่อการรับคำสั่งนั้นด้วย (Responsiveness) หมายถึงว่าคุณภาพการสนองตอบต่อการได้รับการถ่ายทอดคำสั่ง หรืออำนาจนั้นเพียงไร ถ้าเป็นที่ปรากฏโดยแจ้งชัดว่า การถ่ายทอดนั้นมีการเกินขนาดไป หรือปริมาณของคำสั่งนั้นไม่ตายตัว ส่อมเป็นผลให้ผู้รับคำสั่งหรือผู้ได้รับการถ่ายทอด ติดต่อกับแผนงานหรืออำนาจเหล่านั้น ไม่มีความเข้าใจอย่างเพียงพอ นั่นก็คือการดำเนินการในขั้นการรวมตัวจะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เมื่อผู้ได้รับคำสั่งหรือผู้ที่ได้รับการถ่ายทอด การสื่อสารติดต่อมีความเข้าใจต่อข่าวสารที่ได้รับนั้น และได้ปฏิบัติไปตามเป้าหมายที่ได้รับมอบ

นอกจากนี้ขั้นกระบวนการรวมตัว จะมีประสิทธิภาพแห่งการรวมตัวเพิ่มขึ้นจะต้องประกอบด้วยประสิทธิภาพของการกระจายอำนาจ (Effective Distributions) ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่ได้วางไว้ดังนี้

1. ระดับความเป็นผู้นำ (The degree of elitism) หมายความว่า อำนาจเหล่านั้นจะอยู่ในมือผู้นำเพียงคนเดียวหรือกระจายให้แก่ผู้นำบางหน่วยที่จะกระจายไปสู่มหาชน ซึ่งจะต้องพิจารณาถึง ชนิดของอำนาจ และขนาดของอำนาจด้วย

2. สภาพธรรมชาติของงานแต่ละหน่วย (The nature of units) ในหน่วยงานแต่ละหน่วย (Units) และหน่วยงานในแต่ละสาขา (Sectors) ต้องพิจารณาว่าหน่วยงานใด สาขาใด มีลักษณะธรรมชาติของงาน มีอำนาจเหนือกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ในแง่สมาชิกของหน่วยต่าง ๆ ที่มารวมกันทั้งความสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยย่อยต่าง ๆ ที่มีต่อหน่วยที่มีระดับสูงขึ้นไปรวมทั้งความสัมพันธ์ต่อระดับผู้นำของหน่วยและบุคคลภายนอกด้วย

3. ขั้นกระบวนการรวมตัวขึ้นสอง (The Unification Process)

ข. ขั้นประสานงาน (Integrated sectors)

เมื่อสภาพก่อนการรวมตัวพร้อมหรือพร้อมทั้งอำนาจการรวมตัวและมีบทบาทแล้ว จึงเข้าสู่ขั้นประสานงานกัน และขอบข่ายของงานก็แพร่ขยายกว้างออกไป แนวทางในการปฏิบัติ

มีดังนี้คือ

(1) ขั้นเริ่มต้น (The First Stage : Take-off)

ความคิดเกี่ยวกับการใช้คำว่า Take-off นี้เริ่มใช้กันในวิชาเกี่ยวกับการบินในอากาศ (Aerodynamics) ต่อมาก็นำมาใช้ในวิชาเศรษฐศาสตร์โดย W.W. Rostow เมื่อพูดถึงประเทศกำลังพัฒนา ต่อมา Deutch และ Haas นำมาใช้ในวิชารัฐศาสตร์ เมื่อเน้นถึงระยะที่สองของการรวมตัวโดยสะสมปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ร่มเงาเศรษฐกิจ สามารถจะดำเนินการไปได้เรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอในอนาคตเสมือนหนึ่งเป็นกระบวนการโดยอัตโนมัติและเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องกำลังหรือปัจจัยที่สนับสนุนจากภายนอก การตัดสินใจให้ดำเนินการในขั้นเริ่มต้นนั้นจะขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงหรือการเคลื่อนไหวของกลุ่มชนชาตินิยม และการติดต่อข้ามพรมแดนระหว่างชาติ มีจำนวนเพิ่มขึ้น หรือการเคลื่อนไหวในทางปฏิบัติในระหว่างหน่วยต่าง ๆ เพิ่มขึ้น มีการประสานงานกัน มีกิจกรรมร่วมที่จะต้องทำเพิ่มมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เร่งเร้าให้เกิดสถาบันการตัดสินใจร่วมกันระดับชาติขึ้น (Supranational Bureaucracy)

(2) เมื่อการรวมตัวของหน่วยหนึ่งเป็นผล ก็จะก่อให้เกิดการรวมตัวในหน่วยอื่น ๆ ขึ้น ซึ่งเรียกว่า ส่วนที่เกิดเพิ่มขึ้น (Derived Growth Sectors) และการรวมตัวของหน่วยต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไป แม้ว่าอาจจะเคยได้รับการสนับสนุนจากกำลังภายนอกหรือหยุดการสนับสนุนหรือถูกขัดขวางการรวมตัวก็ตาม ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าพื้นฐานของการรวมตัวของหน่วยย่อยต่าง ๆ จนถึงหน่วยย่อยในระดับสูงและสถาบันการตัดสินใจระดับชาติ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ "ขั้นเริ่มต้น" เมื่อองค์ประกอบดังกล่าวนี้ถึงจุดสมบูรณ์หน่วยงานในแต่ละสาย (Sectors) ก็จะเริ่มไหว่ตัว (The Take off Sectors) เช่น หน่วยทหาร หน่วยทางเศรษฐกิจ หน่วยทางการเมือง และหน่วยทางการศึกษา เป็นต้น ส่วนความพยายามที่จะส่งเสริมหน่วยงานสายใด ส่วนใดก็ตามต้องเข้าถึงโครงสร้างสังคมภายในของรัฐเสียก่อน เพราะหน่วยสังคมต่าง ๆ เหล่านี้ ต่างก็มีความแตกต่างกัน แม้ว่าจะเกี่ยวข้องกันก็ตาม

(3) การขยายขอบข่ายของสหภาพ (Expansion of Union's Scope)

เมื่อเซกเตอร์ต่าง ๆ ตัดสินใจเคลื่อนไหวนั้นจะกระทำการโดยพร้อม ๆ กัน หรือทำตามกันโดยลำดับก็ตาม การขยายขอบข่ายของการดำเนินงานนั้นก็มียุทธศาสตร์ 3 ประการ คือ ความรุนแรง (Violence) มีสถาบันศูนย์กลางแห่งการตัดสินใจ (Center of decision-making) และจุดรวมของการรวมตัว (Focus for Identification) ตัวอย่างเช่น

ก. หน่วยทหาร	ทหารบก	15	หน่วย	=	5	สาขางาน
	ทหารเรือ	16	"	=	5	"
	ทหารอากาศ	10	"	=	10	"

ข. หน่วยทางเศรษฐกิจ	อุตสาหกรรม	50	"	=	10	"
	เกษตรกรรม	100	"	=	20	"
	ธุรกิจเอกชน	75	"	=	15	"
	รัฐวิสาหกิจ	50	"	=	10	"
ค. หน่วยการประชาสัมพันธ์ และหน่วยการโฆษณา ชวนเชื่อ	ระดับนักเรียน	5,000	สาขางาน			
	ระดับมหาวิทยาลัย, วิทยาลัย	500	สาขางาน			
	ระดับชาวบ้าน	20,000	สาขางาน			

เมื่อหน่วยทหารเริ่มปฏิบัติการหน่วยทางเศรษฐกิจก็เริ่มปฏิบัติตามและหน่วยการประชาสัมพันธ์และโฆษณาชวนเชื่อก็ดำเนินการไปพร้อม ๆ กับหน่วยทหาร หรือหน่วยทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้โดยคำสั่งของสถาบันการตัดสินใจระดับชาติให้มีการกระทำ โดยรวดเร็วและรุนแรง กระทำโดยเฉียบพลัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมาย เมื่อการรวมตัวได้เคลื่อนไหวถึงจุดสูงสุดหรือทุก ๆ เนื้อที่ทางการเมือง ภายในรัฐนั้นได้มีการเคลื่อนไหวทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมดเพื่อดำเนินการตามแผนการออกคำสั่งจากสถาบันที่จะหยุดลง หน่วยต่าง ๆ ส่วนต่าง ๆ ได้มีการรวมตัว ถึงขั้นบรรลุผลเต็มที่แล้ว กลายเป็นชุมชนทางการเมือง ซึ่งจะร่วมกันปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เบื้องต้น 4 ประการ กล่าวคือ

- (1) ปรับปรุงตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพสังคม (Adapts)
- (2) แบ่งสรรปันส่วนต่อหน่วยย่อยต่าง ๆ (Allocates rewards)
- (3) รวมหน่วยย่อยต่าง ๆ (Units) ให้เป็นหน่วยใหญ่ ๆ (Sectors) และรวมหน่วยใหญ่ ๆ เหล่านี้ให้เป็นหน่วยเดียวกัน (Integrates) และ
- (4) พยายามและเสริมสร้างและส่งเสริมให้สมาชิกแสดงออกต่อค่านิยมร่วมกัน (Identitives)

4. ขั้นบรรลุผลสุดท้าย (The Termination State)

เมื่อการรวมตัวทางการเมืองถึงจุดขีดสูงสุด หน่วยสังคมหรือหน่วยการเมืองเหล่านั้นก็จะกลายเป็นชุมชนทางการเมืองขนาดใหญ่กลายเป็นรัฐขึ้น ซึ่งหมายถึงว่าการปฏิบัติงาน การเคลื่อนไหว และอุดมการณ์ทางการเมืองรวมทั้งปัจจัยเวลานั้นไม่เปลี่ยนแปลงในขั้นพื้นฐานสำคัญ ๆ จะเ็นระยะที่มีความมั่นคงในทุกด้าน ความมั่นคงของแต่ละรัฐจะมีระดับต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของการก่อตั้งระดับของการรวมตัว เช่น สหพันธรัฐมาเลเซีย สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพโซเวียต สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น

รัฐต่าง ๆ ที่แสดงการรวมตัวเจริญเต็มที่แล้ว หรือหยุดการขยายอำนาจหรือหยุดขยายกิจการต่าง ๆ พิจารณาได้จากปัจจัยเหล่านี้ คือ

1. ระดับการบูรณาการ (Level of Integration) คือนิยามจากระดับการรวมตัว3 ประการ ได้แก่ การเมือง การเศรษฐกิจ และการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกัน

2. พิจารณาจากจำนวนของส่วนต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวและสภาวะของแต่ละส่วนซึ่งได้ขยายขอบข่ายของงานออกไป

3. อัตราการรวมตัวของแต่ละหน่วยมีผลต่อหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างไร เช่น อัตราส่วนระหว่างการค้าต่างประเทศ

เมื่อชุมชนทางการเมืองบรรลุผลเกือบเป็นรัฐแล้ว หน้าที่ของรัฐที่จะพึงมีต่อประชากรของตนย่อมได้จากระดับการรวมตัวของแต่ละรัฐ กล่าวคือ ระดับการรวมตัวต่ำหรือสูง ดังเช่น มาเลเซีย รัฐที่มีการรวมตัวในขั้นสูงจะมองเห็นชัดในเรื่องหน้าที่ที่สำคัญที่สุด (Dominant Function) ซึ่งจะต้องบริการต่อสมาชิกคือ พลเมืองของตนเป็นส่วนรวม แต่ถึงแม้ว่ารัฐจะรวมเอากิจกรรมต่าง ๆ ไว้ก็ตาม ในขณะเดียวกัน ส่วนย่อย ๆ ย่อมแสดงออกในสิ่งซึ่งเขาได้ลงทุนลงแรงและหากเพียรจนบรรลุผลไม่เพียงแต่ในแง่ของทรัพยากรธรรมชาติ แต่ยังรวมถึงทรัพยากรประชากรอีกด้วย ชุมชนเหล่านี้จะมองดูสิ่งที่เขาได้กระทำไปด้วย ความรู้สึกที่ค่าในผลรวมแห่งการรวมตัว และเขามองสิ่งเหล่านี้ด้วยกรอกองบุงกว่าคนในหน่วย สังคมอื่นจะพึงมี อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จะเหลืออยู่ก็เพียงหน้าที่หรือบทบาทเด่น ๆ เท่านั้น

การรับรองรัฐ (Recognition)

เมื่อรัฐเกิดขึ้นแล้วย่อมมีรัฐต่าง ๆ ให้การรับรองฐานะ การรับรองฐานะย่อมเป็นเครื่องหมายแสดงให้ทราบว่าเป็นประเทศที่รับรองรัฐใดรัฐหนึ่ง ย่อมรับรองถึงการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐนั้น

การรับรองรัฐมี 2 นัย คือ

1. De facto เป็นการรับรองตามข้อเท็จจริง คือ เมื่อชุมชนทางการเมืองใดมีองค์ประกอบของการเป็นรัฐครบถ้วน คือมีอาณาเขต มีดินแดน มีประชากรพอสมควร มีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนนั้น มีระบบการปกครองเป็นนัยอย่างเดียวกัน และระบบการเศรษฐกิจไปตามโครงสร้างภูมิศาสตร์กายภาพ ฯลฯ ก็นับว่ามีองค์ประกอบครบถ้วน ประเทศนั้นก็มิฐานะเป็นรัฐได้ แต่ประเทศต่าง ๆ อาจจะยังไม่ตกลงใจจะรับรองก็ได้

2. De jure เป็นการรับรองรัฐตามกฎหมายที่ถูกต้องตามนิตินัย เช่น สหรัฐอเมริการับรองประเทศอิสราเอล ในปี พ.ศ. 2491 ในชื่อที่เป็นรัฐโดยนิตินัย (De facto) เมื่อเห็นว่ามิ

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ต่อมานี้ในปี พ.ศ. 2492 รัฐบาลอเมริกัน จึงประกาศให้สัตยาบันรับรองอิสราเอล เป็นรัฐโดยนิตินัย ได้มีการแลกเปลี่ยนทูต และตั้งสถานทูตขึ้น

ในการให้การรับรองรัฐโดยเฉพาะอย่างซึ่งทางนิตินัย มิได้หมายความว่า ประเทศที่ให้การรับรองนั้นเห็นด้วยกับการกระทำของประเทศที่ได้รับการรับรอง เช่น สหรัฐอเมริกาให้การรับรองต่อรัฐบาลสเปน และสหภาพโซเวียต มิได้หมายความว่า สหรัฐอเมริกาเห็นด้วยกับการปกครองของ 2 ประเทศ แต่เห็นด้วยเพราะว่ามีลักษณะเป็นรัฐได้ ในการรับรองรัฐบาลใหม่อาจเป็นรัฐใหม่ที่เกิดขึ้นใหม่จริง ๆ เช่น รัฐโมซัมบิก รัฐเคปเวสต์ เป็นต้น ซึ่งรัฐที่มีอยู่แล้วแต่เปลี่ยนรูปการปกครองอย่างมากมา เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน จำเป็นต้องให้มีการรับรองประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงทางปกติ เช่น การตั้งรัฐบาลหลังจากการเลือกตั้ง อย่างนี้ไม่จำเป็นต้องมีการรับรอง

การให้การรับรองมิได้เป็นสิ่งเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่เป็นการรับรองหลังจากการพิจารณากันแล้ว เช่น สหภาพโซเวียต เปลี่ยนการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2460 แต่สหรัฐอเมริกาให้การรับรองในปี พ.ศ. 2476 แสดงว่าสหรัฐอเมริกาพิจารณาถึง 16 ปี จึงให้การรับรอง

ปัจจัยสำคัญในการดำรงอยู่ของรัฐเอกราช

เมื่อรัฐใหม่เกิดขึ้นแสดงว่าได้มีองค์การทางการเมืองหน่วยหนึ่งได้ก้าวขึ้นไปสู่ความเป็น "รัฐเอกราช" ประเทศขนาดใหญ่บางประเทศมีประวัติของการเป็น "ชาติ" สั้นมาก อาจเนื่องมาจากการคืนรกรากก็่อิสราเอลจากการเป็นอาณานิคม พวกที่เป็นฝ่ายเมืองขึ้นส่วนมากย่อมมีแนวความคิดเหมือนกันและร่วมกัน คือเป็นศัตรูกับจักรวรรดิ มีบางประเทศ เช่น มาเลเซีย นับเป็นตัวอย่างอันดีของประเทศที่เป็นเอกราชจากการเป็นเมืองในอาณานิคมของสหราชอาณาจักร โดยรัฐบาลและพลเมืองส่วนใหญ่มีความคิดไปในทางอนุรักษ์นิยม (conservative) ไม่น้อย การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศอย่างรุนแรงและรวดเร็วในทำนองเดียวกันมาเลเซียก็ไม่ล้มเหลวอุดมการณ์แบบอินโดนีเซีย แต่ได้พยายามดำรงรูปรอยของระบบการปกครองประชาธิปไตยแบบอังกฤษ เพราะระบบดังกล่าว ความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของพลเมืองที่เป็นพหุสังคม การศึกษา และการปกครอง ได้รับการถ่ายทอดจากอังกฤษเป็นเวลานานตามแผนการ "Sixteen-year Planned" นับแต่ระยะเวลาสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 จนปรากฏว่า เป็นโครงสร้างทางสังคมส่วนหนึ่งของประเทศไปแล้วโดยอัตโนมัติ และประกาศเป็นประเทศเอกราชสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 1957 (หลังจากอินโดนีเซียได้เป็นประเทศเอกราชในปี ค.ศ. 1949)

ในทางปฏิบัติหลังจากได้รับเอกราชแล้ว รัฐบาลใหม่อาจจะประสบกับวิกฤตการณ์ภายในประเทศ แม้ว่าศัตรูภายนอกจะหมดไปแล้วก็ตาม แต่กลุ่มสังคมภายในต่างก็ต้องการผลประโยชน์เฉพาะ

ภูมิภาคหรือกลุ่มของตน เช่น ดิมอร์ ของโปรตุเกส ซึ่งโปรตุเกสยอมให้เอกราชโดยคุณธรรม แต่ความยุ่งยากเกิดขึ้นระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ ในดิมอร์เองฝ่ายหนึ่ง คือพรรคเฟลิซินต้องการให้ดิมอร์เป็นรัฐเอกราช แต่อีกฝ่ายหนึ่งประกอบด้วยพรรค 2 พรรค คือ พรรคสหภาพประชาธิปไตยดิมอร์ (ยู.ดี.ที.) และพรรคอโปเคติ ต้องการรวมกับอินโดนีเซีย เป็นต้น หรือเมื่อมีการถ่ายทอดอำนาจบริหารปัญหาทางการบริหารได้เกิดขึ้นกับประเทศที่ได้รับเอกราชโดยมิได้มีการเตรียมการล่วงหน้า ทำให้การกลมเกลียวหมดไป ก่อให้เกิดความยุ่งยากความพัวพันพะวนใจของรัฐบาลใหม่ ซึ่งยังไม่พร้อมและในขณะที่เดียวกันประชาชนภายในรัฐนั้นก็ยังไม่พร้อมที่จะได้รับเอกราชและดำรงความเป็นเอกราชโดยลำพังตนเองได้ทันทีที่รัฐบาลที่มีลักษณะเช่นนี้มีมากมาย เช่น ปาปวนนิวกินี และสยฮารา เป็นต้น

ด้วยสาเหตุนานับประการเหล่านี้เองชาติใหม่ ๆ รัฐใหม่ ๆ จะต้องคำนึงว่าทำอย่างไรจึงจะคงความเป็นชาติไว้ได้โดยมิให้มีการแบ่งแยกประเทศอีกดังเช่น บังคลาเทศ มัลดีฟ เป็นต้น ดังนั้น ชาติใหม่ จำเป็นต้องพยายามสร้างสรรทุกอย่าง เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของตนในการสร้างสรรค์สิ่งเหล่านั้น ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ระบบเศรษฐกิจ นโยบายการเมือง และประชากร สิ่งเหล่านี้ต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากร นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้คิดค้นคว้า เป็นผู้ผลิต ผู้บริหาร เป็นผู้สนับสนุน และเป็นฝ่ายศัตรู ฯลฯ จึงนับได้ว่าประชากรหรือพลเมืองของประเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของรัฐ

รัฐใหม่

ระหว่างปี พ.ศ. 2486 และ พ.ศ. 2538 มีประเทศที่เกิดขึ้นใหม่และเป็นเอกราชถึง 98 ประเทศ สันนิบาตชาติได้กล่าวถึง "สภาวะของความพยายามของโลกใหม่" ว่าประเทศเหล่านั้นยังคงพยายามจนถึงทุกวันนี้ ถึงแม้ว่ายังคงมีอาณาเขตอีกบางแห่งจะประกาศเอกราชในอนาคต มีข้อเสนอ 2-3 ประการ สำหรับประเทศใหม่ ๆ เหล่านี้ กล่าวคือไม่ใช่ว่าประเทศเหล่านั้นจะจน แต่ยังมีอีกหลายประเทศ เช่น คูเวต อิสราเอล มัลตา และไอซ์แลนด์ ซึ่งอย่างน้อยมาตรฐานการครองชีพเกือบเท่ากับยุโรปตะวันตก นอร์วีจ มาเลเซีย สิงคโปร์ และบราซิล ก่อนข้างมั่งคั่งมากกว่าประเทศเก่าแก่หลาย ๆ ประเทศ ประเทศใหม่เหล่านี้ความจริงเป็นประเทศเก่าแก่ แต่ได้ปรากฏการขยายตัวจากการครอบครองของจักรวรรดินิยม ส่วนอินเดีย เลบานอน ซีเรีย พม่า ศรีลังกา อิสราเอล เกาหลี เวียดนาม กัมพูชา โมร็อกโค กานา ซามัว สวาซีแลนด์ โอมาน ทองกา และฟีจี ไม่ได้เจริญเติบโตเพราะยุคจักรวรรดินิยม แต่มีความเป็นมาของประเทศในประวัติศาสตร์เป็นเวลาหลายศตวรรษและเป็นพันธมิตรกับบางประเทศมีวัฒนธรรมที่ยิ่งรากลึกและเจริญงอกงาม แม้ว่าประเทศเหล่านั้นจะไม่ขยายตัวเป็นประเทศเอกราชมาก่อนก็ตาม แต่ถึงกระนั้นเราอาจกล่าวโดยทั่วไปถึงความ เป็นมาทางประวัติศาสตร์ของการเกิดรัฐใหม่และการพยายามที่จะให้รัฐเกิดใหม่ดำรงอยู่ ซึ่งประเทศใหม่ ๆ เหล่านี้มีจำนวนประชากรเกือบครึ่งโลกทีเดียว

ตาราง 6.1 : แสดงประเทศที่ได้รับเอกราชจากลัทธิจักรวรรดินิยมเรียงตามลำดับประเทศที่ได้รับเอกราช ตั้งแต่ ค.ศ.1943-1990 (พ.ศ.2486-2533)

Year	Date	No.	Country	Year	Date	No.	Country
1943	Nov. 22	1	Lebanon	1960	Jan. 1	23	Cameroon
1944	Jan.1	2	Syria		Apr. 27	24	Togo
	June 17	a	Iceland		June27	25	Madagascar
1946	Nsr.22	4	Transjordan (Jordan)		June30	26	Congo(Zaire)
	July 4	5	Philippines		July 1	27	Somalin
1947	Aug.14	6	Pakistan		Aug. 1	28	Dahomey (Benin)
	Aug.15	7	India		Aug. 3	29	Niger
1948	Jan.4	B	Burma		Aug.5	30	Upper Volta (Burkina Faso)
	Feb.4	9	Sri Lanka		Aug. 7	31	Ivory Coast (Cote d'Ivoire)
	Nay 15	10	Israel		Aug. 11	a2	Chad
	Aug.15	11	Korea		Aug. 13	33	Central African Republic
1949	Mar.8	12	Vietnam		Aug. 15	a4	Congo- Brazzaville
	July 19	1a	Laos		Aug. 16	36	Cyprus
	Nov.8	14	Cambodia (Kampuchea)		Aug.17	36	Gabon
	Dec. 26	15	Indonesir		Aug. 20	37	Senegal
1961	Dec. 24	16	Libya		Sept. 22	38	Nsli
1956	Jan. 1	17	Sudan		Oct. 1	a9	Nigeria
	Nnr.2	18	Morocco				
	Mar.20	19	Tunisia				
1957	Mar.6	20	Ghana				
	Aug.31	21	Malaysia				
1968	Oct.2	22	Gui nea				

Year	Date	NO.	country	Year	Date	No.	country
	Nov.28	40	Mauritania	1968	Jan.31	63	Nauru
1961	Apr. 27	41	Sierra Leone		Ner. 12	64	Mauritius
	June19	42	Kuwait		Sept.6	65	Swaz i land
	Dec.9	43	Tanganyika (Tanzania)		Oct. 12	66	Kquatorial Guenia
1962	Jan. 1	44	Western Samoa	1970	June 4	67	Tongs
	July1	45	Burundi		Oct. 10	68	Fiji
	July1	46	Rwanda		Aug. 14	69	Bahrain
	July5	47	Algeria		Sept.3	70	Qatar
	Aug. 6	48	Jamaica		Dec. 2	71	United Arab Emirates
	Aug.31	49	Trinidad & Tobago	1972	Apr.4	72	Bangladesh
	Oct. 9	50	Uganda	1973	July10	73	Bahamas, The
1963	Dec. 12	51	Kenya	1974	Feb.7	74	Grenada
1964	July 6	52	Nalawi		Sept. 10	75	Guinea-Bissau
	Sept.21	53	Nalta	1975	June 25	76	Mozambique
	Oct. 24	54	Zambia		July 5	77	Cape Verde
1965	Feb. 16	55	The Gambis		July 12	78	Sao Tome & Principe
	July. 26	56	Maldives		Sept. 16	79	Papua New Guinea
	Aug. 9	57	Singapore		Nov.11	80	Ango la
1966	May.26	58	Guyana		Nov. 25	81	Suriname
	Sept. 30	59	Botswana		Dec. 31	82	Comoros
	Oct. 4	60	Lesotho		June28	83	Seychelles
	Nov. 30	61	Barbados	1976			
1967	Nov. 30	62	Yemen(Aden)				

Year	Date	No.	Country	Year	Date	No.	Country
1977	June 27	84	Ojfboutf	1981	Sept. 21	93	Belize
1978	July 7	85	Solomon Islands		Nov. 1	94	Antigua & Barbuda
	Oct. 1	86	Tuvs lu	1983	Sept. 19	95	Sefnt Christopher & Nevfe
	Nov. 3	87	Dominica				
1979	Feb. 22	88	Safnt Lucia				
	July 12	89	Kiribati	1984	Jan. 1	96	Brunei Darusaalam
	Oct. 27	90	Saint Vfnont & the Grenadines	1986		97	Marshal Islands
1980	Apr. 19	91	Zimbabwe	1990		98	Namibia
	July 30	92	Vsnustu				

၂၁၇ : de Blij end Muller, 1992: 21-1; and Kegley, Jr., end Wittkopf, 1993: 118-119.

ตาราง 6-2 : แสดงดินแดนที่ยังอยู่ในความปกครองของชาติมหาอำนาจ

Name	Dependency of	Population, Early 1980s
American Samoa	United States	40,000
Anguilla	United Kingdom	6,500
Aruba	Netherlands	67,000
Ashmore & Cartier Islands	Australia	
Baker, Howland, & Jarvis Islands	United States	
Bermuda	United Kingdom	63,000
British Indian Ocean Territory	United Kingdom	2,000
British Virgin Islands	United Kingdom	12,034
Canton & Enderbury Islands	United States/United Kingdom	
Cayman Islands	United Kingdom	18,000
Channel Islands	United Kingdom	130,000
Christmas Island	Australia	3,094
Cook Islands	New Zealand	20,000
Coral Sea Islands	Australia	
Falkland Islands & Dependencies	United Kingdom	2,000
French Polynesia	France	160,000
Gibraltar	United Kingdom	30,000
Greenland	Denmark	51,000
Guam	United States	120,000
Heard & McDonald Islands	Australia	
Hong Kong	United Kingdom	5,420,000
Isle of Man	United Kingdom	60,000

Name	Dependency of	Population, Early 1990s
Johnston Atoll	United States	300
Kingman Reef	United States	
Ncsu	Portugal	390,000
Nayotte	France	53,000
Nidray Islands	United Ststes	2,200
Nontserrst	United Kingdom	12,160
Namibia	South Africa	1,510,000
Netherlands Antilles	Netherlands	200,000
New Caledonia	France	150,000
Niue	New Zealand	6,000
Norfolk Island	Australia	2,175
Pitcairn Island	United Kingdom	66
Puerto Rico	United States	3,270,000
St. Helena, Ascension, Tristan de Cunhs	United Kingdom	6,000
Swan Islands	United States	
Tokelau	New Zealand	1,552
Trust Territory of the Pacific Islands	United States	116,974
Turks & Caicos Islands	United Kingdom	7,000
U.S. Virgin Island	United States	95,951
Wake Island	United States	1,600
Wallis & Futuna Islands	France	11,943

N.B. Not include are the French Overseas **Départments**, Antarctic claims of various countries, Western Sahara, East Timor, and a number of small islands.

၇၂၇၂ | Ibid., table 21.2

การสร้างชาติและการสร้างประเทศ

ประเทศที่ขยายตัวจากสถานการณ์เป็นเมืองขึ้นมาเป็นเอกราชนั้นเป็นสิ่งที่ต้องกล่าวถึงหลายประการ กล่าวคือ ประเทศใดที่มีการปกครองตนเองและการเกิดของประเทศเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย และยังได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลของผู้ปกครองเดิม (เมืองแม่) ประเทศต่าง ๆ และองค์การระหว่างชาติต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้การเปลี่ยนแปลงจากเมืองขึ้นไปสู่การเป็นประเทศไปด้วยความเรียบร้อยและได้รับผลสำเร็จ กระบวนการก่อสร้างประเทศถึงแม้จะยากลำบากและเจ็บใจชอกช้ำเพียงใด แต่สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงสิ่งเล็กน้อยกว่าเงื่อนไขในแนวความคิดต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องทำให้การดำเนินการสร้างประเทศดำเนินไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ยากจน

ตัวอย่างประเทศที่มีเหตุการณ์ร้ายแรงที่สุดคือ Belgian-Congo หลาย ๆ ประเทศได้รับความยากลำบากเหมือน ๆ กันในการสร้างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย อัลจีเรีย กินี บังคลาเทศ และประเทศอื่น ๆ ได้มีความลำบากในการสร้างประเทศ ในเมื่อประเทศเหล่านี้ยังไม่เคยปรากฏขึ้นมามาก่อนเลย ถึงแม้จะยากลำบากไม่ใช่เรื่องที่น่าทึ่งแบบเล่นละคร (dramatic) แต่ก็ เป็นกระบวนการสร้างชาติ นั่นคือ การพยายามในการสร้างชาติ โดยแยกออกจากความเป็นชุมชนและชาติพันธุ์ รวมทั้งความไม่เท่าเทียมกัน แต่ทุกอย่างอาจดูขมขื่นโดยผู้ปกครองซึ่งเป็นเมืองแม่ผู้ซึ่งต้องการแต่ผลประโยชน์ของตนเอง และประเทศของตนเองเท่านั้น และบางแห่งยังคงปรากฏความยุ่งยากในการสร้างประเทศ

หลังจากที่เป็นประเทศสันติสงบสุขและมั่งคั่งมานานพอสมควรได้เกิดสงครามกลางเมืองในเลบานอนและได้ถูกแบ่งดินแดนไป ไม่มีหลักประกันว่าประเทศที่เกิดใหม่เหล่านั้นจะไม่เผชิญกับข้อริ้วทิวที่เกิดขึ้น เพราะไม่ใช่มีแต่ประเทศเก่าแก่ ซึ่งเกิดอันตรายจากความตึงเครียดของกลุ่มชนเท่านั้น แคนาดาได้ประสบปัญหาของควิเบก สเปนก็ต่อสู้กับสงครามการแบ่งแยกของพวกเขา Basque และสงครามแบบกองโจร (guerrilla warfare) ได้เริ่มในไอร์แลนด์เหนือ ประเทศเกิดใหม่บางแห่งมีประชาชนเป็นชาติเดียวกัน จึงมีปัญหาด้านชาติพันธุ์น้อยมาก เมื่อเป็นเอกราชบางดินแดนที่เหลือยังคงพากันพยายามสร้างชาติต่อไป

กระบวนการสร้างชาติ มักจะยุ่งยากสับสนและเจ็บปวดมากกว่าการสร้างประเทศ เพราะหมายถึงการรวบรวมและรักษาความเป็นชาตินิยมแทนที่ภูมิภาคนิยม หรือระบบหมู่ชนนิยมหรือท้องถิ่นนิยม ต้องสร้างความรู้สึกการเป็นหน่วยเดียวกัน มีความจงรักภักดีต่อสิ่งใหม่ ๆ ที่เรียกว่า "รัฐ" มีข้อครั้งที่พลเมืองได้รับการบอกเล่าว่า "รัฐบาล" เป็นของไม่สมควรต่อต้านและอาจจะถูกบอกเล่าว่ารัฐบาลนั้นคือทรราชย์ ประเทศเกิดใหม่บางประเทศโชคดีที่มีคนฉลาดและผู้นำที่เปรี๊ยะปราพญูจึง

สามารถแนะนำให้พลเมืองเหล่านั้นผ่านอุปสรรค และเปลี่ยนแปลงจนกลายเป็นสัญลักษณ์ของรัฐ
เกิดใหม่ โดยทั่วไปซึ่งแต่ละประเทศจะต้องแข่งขันกัน เมื่อผู้นำที่กล้าหาญได้ลงมือไปหรือถูกกำจัด
ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบุคคลแรกของการเป็นเอกราช ผลของความหายนะจะดำเนินไปจนกว่า
จะเกิดผู้นำคนใหม่ขึ้นเพื่อทดแทนคนเก่า การขาดความเฉลียวฉลาดขาดการฝึกฝนการเป็นผู้นำ และ
ไม่มีพื้นฐานทางประชาธิปไตย ทั้งยังมีความรอบรู้ในการปกครองตนเองเพียงเล็กน้อย ทำให้ประเทศ
ส่วนใหญ่กลายเป็นประเทศที่อยู่ใต้การปกครองในระบบทหาร ในที่นี้จะเห็นได้ว่ายังมีลักษณะหรือคุณสมบัติ
ของประเทศเอกราชอีกหลายประการ ดังเช่นประเทศเกิดใหม่ในทวีปแอฟริกาและเอเชีย เป็นเหมือน
ลาตินอเมริกา อย่างไรก็ตามยังไม่มีการพิสูจน์ได้ว่าประเทศที่ปกครองแบบทหารจะดีกว่าผลเรือน
ปกครอง

การต่อสู้เพื่อชาตินิยมของประเทศเกิดใหม่มีความสัมพันธ์กันเกินกว่าจะกล่าวถึง ก็อทแมน
ใช้คำว่า Iconography ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพท้องถิ่น กิจกรรมที่เป็นแบบรูปของรัฐบาลใหม่ของประเทศ
เกิดใหม่ ได้แก่ การเสนอระบบการศึกษาแบบใหม่ซึ่งมีคุณค่าต่อชนชาติใหม่ การสร้างกองทัพให้สูงส่ง
เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งชาติ การก่อสร้างถนน การสาธารณูปโภค สถาบันองค์การประชาสัมพันธ์แห่งชาติ
ซึ่งเป็นองค์การเผยแพร่ข่าวของรัฐบาลผ่านทางสื่อสารไปสู่ประชาชนในประเทศและต่างประเทศ
การพัฒนาองค์การต่าง ๆ เช่น ชำนาญ ห้วหน้างาน ครุ การมการ การหาลักษณะพิเศษของชาติตนเอง
(the iconography or symbolism) เช่น ธงชาติ เพลงชาติ คำขวัญที่แสดงความกล้าหาญ
โรงงานถลุงเหล็กกล้า สนามกีฬาแห่งชาติ สายการบินแห่งชาติ เครื่องแบบประจำชาติ หาชื่อสำหรับ
ท้องถิ่นต่าง ๆ พระราชวัง พิพิธภัณฑ์หรือศิลปกรรมและ Convention Hall ห้องประชุมในเมืองหลวง
การออกแบบแสดงบัพเป็นสัญลักษณ์แห่งชาติ เครื่องมืออื่น ๆ การออกแบบทั้งเหล่านั้นเป็นการแทนที่
และต่อต้านจักรวรรดินิยมยุโรป แบบจักรวรรดินิยมได้วางแผนไว้ เพื่อเกิดแรงรวมเข้าสู่ศูนย์กลาง
(Centripetal forces) โดยปรับให้มีความเป็นกลาง โดยจะทิ้งแรงแยกออกจากศูนย์กลาง
(Centrifugal forces) ตามที่ผู้ปกครองแบบจักรวรรดินิยมได้วางแผนการควบคุมอำนาจไว้

อย่างไรก็ตามในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการสร้างชาติ อาจเป็นการ
นำไปสู่การละเลยต่อสิทธิและผลประโยชน์ของชนกลุ่มน้อย (minorities) ดังเช่นการปิดบังอำนาจ
การละเลยต่อการให้มู่แทนหรือสัญลักษณ์ของพวกนี้ในงานสาธารณะ ร่วมแสดงในงานฉลองของชาติ
การลงทุนในงานการก่อสร้างโครงสร้างอุตสาหกรรม (infrastructure) และเพื่อการผลิตหรือการ
แสดงความเกลียดกลัวชาวต่างชาติอย่างเปิดเผยทั้งในประเทศ และนอกประเทศในเวลาที่พวกเขา
ร่วมลงทุนด้านเศรษฐกิจ การแสดงความเป็นชาตินิยมโดย การกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึง
เหตุผลที่ควรมีเงื่อนไข จะนำไปสู่การทำลายล้างชาตินิยมและทำลายการพัฒนาประเทศเกิดใหม่ด้วย

การพัฒนาการเรื่องชาตินิยม

การขยายตัวของยุโรปสมัยใหม่ อาจกล่าวได้ว่า เริ่มต้นตั้งแต่ครั้งหลังของศตวรรษที่ 15 การปกครองระบบประชาธิปไตยเท่าที่ปรากฏจะแสดงบทบาทบางอย่างมากกว่าการมีอำนาจ กษัตริย์ เป็นศูนย์กลางของความภูมิใจและความรู้สึกในความเป็นชาติ ในขณะที่เดิวก่อนมีความโน้มเอียงที่ก่อให้เกิดความแตกแยก ซึ่งยังคงมีอยู่ตั้งแต่สมัยรัฐศักดินา ซึ่งได้เปลี่ยนกลับไปมาในยศของระบบราชาธิปไตย โดยผ่านการอภิเษกสมรส การทำสัมพันธไมตรีหรือทั้งสองประการ เพื่อเป็นการสนับสนุนความมั่นคงและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของดินแดน เอกสิทธิ์พิเศษในระบบรัฐศักดินาได้ถูกนำไปใช้ในองค์การ ซึ่งเป็นศูนย์กลาง และได้พัฒนาไปจนถึงขั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การปรับปรุงเรื่องผลประโยชน์ครั้งใหม่ได้ปรากฏในปรัชญาของกรีกและโรมันในเรื่องเกี่ยวกับรัฐบาลและการบริหารประเทศ ซึ่งยุโรปพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงได้มาสู่ยุโรปในหลายรูปแบบรัฐใหม่ ๆ ได้พยายามหาทางแข่งขันเรื่องการค้าและระบบพาณิชย์กรรม ทั้งยังได้วางนโยบายเกี่ยวกับการเศรษฐกิจอย่างถูกต้อง เพื่อจะหาประโยชน์ให้แก่รัฐและประชากรโดยทั่วไป การค้นพบแร่โลหะนับเป็นมาตรการแห่งความมั่งคั่งอย่างหนึ่งได้ส่งไปขายยังต่างประเทศโดยทางเรือไปสู่ผืนแผ่นดินที่แห้งคั่นพบ และในดินแดนที่เหมาะสม กษัตริย์และขุนนางทั้งหลายได้ส่งเรือสินค้าไปยังประเทศต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นแต่ในเมืองขนาดใหญ่ที่เจริญแล้วอิทธิพลของชนชั้นใหม่ในสังคมได้เติบโตขึ้น นั่นคือ "พวกพ่อค้า" หลังจากนั้นไม่นานนักพวกพ่อค้าอิทธิพลทางการเมืองของประเทศเหล่านั้น

ภูมิลักษณะในวิวัฒนาการของรัฐก็คือ The Peace of Westphalia ในปี ค.ศ. 1648 เป็นปีที่ยุติสงคราม 30 ปี ระหว่างนิกายโปรเตสแตนต์และแคทอลิก เป็นการวางกฎเกณฑ์อย่างละเอียดและระหว่างฝ่ายพลเรือนและฝ่ายสงฆ์ ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีอำนาจ ฝ่ายพลเรือนต้องการตัดทอนอำนาจทางศาสนา (Holy Roman Empire) และต้องการขยายความแข็งแกร่งของรัฐขึ้น ได้มีการกำหนดอาณาเขตของรัฐมากกว่าอียิปต์ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากยิ่งสำหรับระบบการเมืองสมัยใหม่ การดำเนินการนี้เริ่มต้นจากการลดจำนวนรัฐต่าง ๆ ในยุโรปก่อนถึงยุคเวสฟาเลีย ดังเช่น มีรัฐต่าง ๆ ของกลุ่มชาวเยอรมันประมาณ 900 รัฐ (German States) ต่อมาลดลงเหลือเพียง 355 รัฐ พระเจ้านโปเลียนที่ 1 แห่ง ฝรั่งเศสได้จัดการลดจำนวนรัฐลงมากกว่า 200 แห่ง และในขณะเดียวกันสหพันธ์รัฐเยอรมัน (Germanic Confederation) ได้สถาปนาขึ้น มีรัฐเข้าร่วมจำนวน 36 รัฐ

กระบวนการรวมตัวทางการเมืองได้ดำเนินต่อไปด้วยความแข็งแกร่งและก้าวหน้าจนกระทั่งเกิดจักรวรรดิเยอรมันขึ้นในปี ค.ศ. 1871 ซึ่งเป็นการรวมตัวของรัฐ 21 รัฐ กระบวนการ

รวมตัวแบบเดียวกันนี้ได้เกิดขึ้นทุกหนทุกแห่งในยุโรป เช่นในอิตาลี ปี ค.ศ. 1870 ประเทศเยอรมัน เป็นประเทศที่ได้รวมตัวอย่างแข็งแรงแรงขึ้น อันเป็นจุดสุดท้ายของการเป็นรัฐประชาชาติ ซึ่งมีรากฐานจากการที่มีวัฒนธรรมร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาที่ใช้ ในสาเหตุของการรวมตัวนั้นพลเมืองได้เปลี่ยนแปลงความจงรักภักดีต่อชาติมาเป็นความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง เช่นเดียวกับรัฐทั้งหลายที่มีการร่วมมือกันบ่อยครั้งในการกวาดล้างระชนเก่าแก่ของระบบหมุ่ชนที่มีหัวหน้าเผ่า การปฏิวัติเหล่านี้ เป็นกระบวนการพัฒนาในเรื่องชาตินิยม

การที่ "รัฐ" จะมีความมั่นคงอยู่ได้จะต้องมีหมุ่ชนหรือกลุ่มชนซึ่งมักจะเรียกกันโดยทั่วไปว่าประชาชน หรือพลเมืองเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เมื่อก้าวถึงหมุ่ชนที่อยู่ในรัฐนั้นนับว่าเป็นสายโลหิตหรือเผ่าพันธุ์เดียวกัน นักมนุษยวิทยาให้ความหมาย "เชื้อชาติ" ว่าหมายถึงกลุ่มชนซึ่งมีลักษณะในทางสรีร (physical) อย่างเดียวกัน และเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดมาตามธรรมชาติ คือมีลักษณะบางประการทางร่างกายที่มองเห็นชัดและสืบต่อมาทางชีววิทยา ลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างตามธรรมชาติ กลุ่มชนที่มีเชื้อชาติเดียวกันนั้นถ้ามีวัฒนธรรมของตนเองโดยเฉพาะ กลุ่มชนนั้นก็เรียกว่ากลุ่มเผ่าพันธุ์ (ethnic group) ฉะนั้นกลุ่มเชื้อชาติ (Racial group) จึงหมายถึงผู้ที่มีสายโลหิตหรือลักษณะทางร่างกายอย่างเดียวกัน ซึ่งต่างกับกลุ่มเผ่าพันธุ์ที่เน้นความสำคัญในทางวัฒนธรรม กลุ่มเผ่าพันธุ์จึงกลายเป็นกลุ่มย่อยไปจากกลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มเผ่าพันธุ์ใดที่มีวัฒนธรรมสูงจะได้รับการยกย่องในสังคม ผู้ที่อยู่ในกลุ่มนั้นก็พลอยได้ประโยชน์ไปด้วย แต่ถ้ากลุ่มเผ่าพันธุ์ใดได้รับการกีดกัน เช่น พวกไอริชที่ยากจนในอังกฤษ พวกจีนทาลในอินเดีย กลุ่มคนผิวดำในอเมริกา ฯลฯ มักจะได้รับการปฏิบัติอย่างไม่พึงปรารถนา กลุ่มผิวสีด้วยกันเองแต่ละกลุ่มก็มีความผูกพันในทางวัฒนธรรมที่เรียกกันว่ากฎระเบียบพิเศษทางวัฒนธรรม และถือว่าเป็นพวกเดียวกัน ดังนั้น "เชื้อชาติ" นั้นจึงมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการ กล่าวคือ ลักษณะทางสรีรวิธานสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพวกเชื้อชาติ

เมื่อเกิดรัฐประชาชาติขึ้นประชาชนซึ่งอยู่ภายในเขตของรัฐนั้นย่อมมี "สัญชาติ" ของประเทศนั้นตามกฎหมาย โดยประชาชนในรัฐนั้นจะมีประชาชนเป็น "เชื้อชาติ" กลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มที่แตกต่างเผ่าพันธุ์กันก็ได้ แต่ประชาชนดังกล่าวนี้ทั้งหมดจะเป็นผู้มีสัญชาติเดียวกันตามอาณาเขตของรัฐที่ล้อมรอบพวกตนไว้ ดังนั้น "สัญชาติ" จึงหมายถึงคุณลักษณะของประชาชนที่มาร่วมกันในฐานะที่เป็นสมาชิกของประเทศเดียวกันสัญชาติเป็นผลจากความปรารถนาและความต้องของประชาชนที่จะให้พวกตนได้มีอำนาจทางการเมืองในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้ผลนานาประการ เป็นที่น่าสังเกตว่าประชาชนที่อยู่ในระบบการเมืองต่าง ๆ นั้น แม้จะวิวัฒนาการมาในฐานะเป็นมนุษย์ นั่นคือประชาชนในโลกมีความเป็นมาเก่าแก่เกิดขึ้นหลายชั่วอายุคน แต่ความจริงที่ปรากฏ คือ รัฐใหม่ที่เกิดขึ้นนั้น จะมีประชาชน

อาศัยอยู่ นับว่าเป็นประชาชนเก่า แต่ประเทศใหม่ ประชาชนบางแห่งในโลก เช่น ชาวจีน เป็นที่รู้จักกันมาประมาณ 2,000 ปี ตามประวัติศาสตร์ แต่มีความเป็นมาของมนุษย์นับล้านปี ชาวยุโรปก็เช่นเดียวกัน ในปี ค.ศ.1000 ได้เกิดเผ่าพันธุ์อิตาลีและภาษาอิตาลี ชาวฝรั่งเศสเกิดขึ้นประมาณศตวรรษที่ 9 พร้อม ๆ กับชาวเยอรมัน และชาวอเมริกันเพิ่งเกิดขึ้นในโลก เมื่อประมาณ 370 ปี นับแต่บรรพบุรุษแรกที่ขึ้นฝั่งที่เมืองฟลินท์ แต่ชาวอเมริกันที่มีสัญชาติอเมริกันเพิ่งเกิดขึ้น เมื่อตอนกลางศตวรรษที่ 18 นี้เอง ฉะนั้นอายุของความ เป็นชาวอเมริกัน จึงมีอายุเพียง 217 ปี เท่านั้น (ค.ศ. 1993) ประชาชนชาติใหม่หลายประเทศที่เรียกตนเองว่าประเทศนั้นประเทศนี้ แต่บางประเทศเพิ่งเกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 หรือหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือเกิดภายใน 3 ทศวรรษที่ผ่านมาก็ตาม แต่อายุของประชาชนทั่วไปในแต่ละประเทศดูเหมือนจะมีอายุนับเป็นศตวรรษทั้งสิ้น ดังที่กล่าวไว้ว่า "สิ่งที่มีอายุน้อยกว่าประชาชนได้แก่ รัฐ แต่ระบบการเมืองก็ยังมีอายุน้อยกว่ารัฐอีก" เช่น ประเทศจีนมีระบบการปกครองแบบจักรพรรดิ แต่ได้เปลี่ยนมาเป็นประชาธิปไตยแบบตะวันตก และได้กลายเป็นประเทศที่มีการปกครองระบบสังคมนิยมในปัจจุบัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าระบบการเมืองเกิดขึ้นภายหลังรัฐและเปลี่ยนไปได้เสมอ ส่วนอายุของประชาชนในรัฐมีมากกว่าระบบการเมืองของรัฐนั้น ๆ

ในปัจจุบันประวัติศาสตร์โลกมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน อย่างเช่นในอดีต รัฐประชาชาติจำนวนมากต้องตกอยู่ภายใต้รัฐผู้เป็นมหาอำนาจ ซึ่งมีจำนวนน้อย แต่ในปัจจุบันมีรัฐจำนวนมากไม่ขึ้นเกิดขึ้นแล้วกับมีอิทธิพลหรือมีอำนาจใกล้เคียงกับชาติมหาอำนาจในแง่การเมือง

"ชาติ" เกิดใหม่เหล่านี้เป็นชาติที่มีระบบเศรษฐกิจล่าช้า ส่วนในแง่การเมืองประชาชนไม่ค่อยมีความรู้หรือเป็นผู้ไม่ตื่นตัวทางการเมือง ชาติเกิดใหม่เหล่านี้ต้องพัฒนาเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการคมนาคมสื่อสาร ทั้งนี้เป็นเพราะหลายชาติในอดีตหรือชาติในยุคเก่าเป็นชาติที่มีความล่าช้าหลายอย่าง แต่ชาติที่เกิดใหม่นี้ก่อนที่จะเกิดเป็นชาติที่สมบูรณ์ได้มีประสบการณ์ในเชิงเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและความเจริญด้านอื่น ๆ แล้ว ประชากรของชาติเกิดใหม่มีจำนวนมากที่มีความตื่นตัวทางการเมือง ประชาชนมีความต้องการติดต่อกัน รวมกลุ่มกัน หรือในระบบการสื่อสารสัมพันธ์อย่างเดียวกัน ต้องการมีความเข้าใจร่วมกัน หรือบางครั้งต้องการผูกพัน โคอรวมเอาประชาชนจำนวนมากเข้าไปเป็นพวกเดียวกัน ดังเช่นเยอรมัน และฝรั่งเศส แต่เดิมเป็นรัฐเล็กจำนวนมากมา ประชาชนได้เข้ามารวมกลุ่มกันในรัฐใหม่ ทำให้มีจำนวนรัฐน้อยลง และประชาชนพวกเดียวกันนั้นก็พัฒนาตนเองให้เป็น "ชาติ" ขึ้น ดังนั้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ในศตวรรษที่ 20 คือ อนุของชาตินิยม

ชาตินิยม (Nationalism) เป็นทัศนคติเกี่ยวกับความคิดหรือเป็นแบบแผนของความตั้งใจและความปรารถนา มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองตามสภาพสังคม และขั้นตอนของวิวัฒนาการ
2. มีแนวพฤติกรรมหรือทัศนคติที่จะให้ความสนใจต่อความเป็นไป หรือเรื่องราวต่าง ๆ ของประชาชนกลุ่มเดียวกัน
3. มีความสนใจที่จะให้ข่าวสารหรือติดต่อกับประชาชนกลุ่มเดียวกันหรืออีกนัยหนึ่งให้ความสำคัญกับข่าวสารของพวกตนเองมากกว่าประชาชนกลุ่มอื่น
4. มีความปรารถนาที่จะให้ประชาชนกลุ่มเดียวกันได้รับคุณค่าหรือประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงหาได้
5. ผู้ที่มีความรู้สึกชาตินิยมรุนแรงนั้นต้องการให้ประชาชนของตนได้อำนาจ ได้รับความมั่งคั่ง และได้รับความผาสุกทุกประการ การที่นานาชาติแข่งขันกันอยู่ก็เพื่อให้ได้สิ่งเหล่านี้ ทั้งยังต้องการให้ปวงชนของตนได้รับความเคารพยกย่องจากประชาชนกลุ่มอื่น ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับว่าชาติของตนนั้นเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม มีความรอบรู้ และต้องการผูกขาดความรักที่มีต่อเผ่าชนของตนไว้อย่างเต็มที่ ความรู้สึกชาตินิยมทำนองนี้ จึงเป็นรูปแบบทางจิตวิทยาที่เรียกกันว่า การยกย่องตนเอง (Egoism) ความรู้สึกชาตินิยม ในปัจจุบันนี้เป็นสภาพแห่งจิตใจ (State of mind) จะมีลักษณะที่ขัดต่อธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไป ทั้งนี้เพราะว่าเผ่าชนทั้งหลายไม่ได้เกิดมาเพราะความรู้สึกชาตินิยม ความรู้สึกเรื่องชาตินิยมเกิดขึ้นจากการเรี่ยไรหรือได้รับการสั่งสอนเท่านั้น แม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ใช่ผู้มีความรู้สึกชาตินิยมรุนแรง แต่ชาตินิยมก็มีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงโลกได้หลายประการ กล่าวคือ

1. "ชาตินิยม" ได้เพิ่มจำนวนประเทศหรือรัฐประชาชาติในโลกมากขึ้น เนื่องจากประชาชนมีความรู้สึกต้องการที่จะตั้งรัฐใหม่ ประเทศใหม่เป็นของตนโดยเจตนา

2. สังคมที่เกิดขึ้นทุกหนทุกแห่ง ทุกครั้ง ที่เกิดในศตวรรษที่ 20 มักจะมีข้ออ้างมาจากความรู้สึกชาตินิยมเป็นหลัก ซึ่งสังคมเหล่านี้มีส่วนจำกัดจำนวนประชากรของโลกเป็นจำนวนมาก

ชาตินิยมมีลักษณะประการหนึ่งที่ขัดแย้งกับปรัชญาหรือศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนาคริสต์ ซึ่งได้ให้หลักสากลเกี่ยวกับความจริง ความผิด ความถูก ผู้ใดหรือชาติใดละเมิดหลักนี้ก็ถือว่าผิดด้วยกันทั้งนั้นแต่ชาตินิยมนั้นมุ่งให้ชาติกระทำการทุกอย่างไม่ว่าผิดหรือถูก ถ้าเป็นประโยชน์ต่อชาติก็ต้องทำและทำต่อไป

การพัฒนาเศรษฐกิจ

ตามกรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นปรากฏว่าประเทศเมืองแม่ได้ลงทุนในประเทศเมืองขึ้นต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศเมืองแม่เหล่านั้นต้องการควบคุมและบริหารดินแดนและต้องการให้เกิดความมั่งคั่ง แม้ว่าความมั่งคั่งจะต้องแลกเปลี่ยนกับดินแดนก็ตาม ภายหลังได้รับเอกราช ความสัมพันธ์เก่าแก่

ระหว่างผู้ปกครอง และผู้ปกครองอาจจะเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง หรือเปลี่ยนแปลงน้อยเกินไป ยกเว้นไว้แต่กลุ่มประเทศที่ยังไม่พร้อมจะพัฒนา มีการเสนอโครงการใหญ่ ๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ เพื่อประโยชน์ของตนเอง บางประเทศพบว่าประเทศเอกราชของตนยังห่างไกลจากความมั่งคั่งมาก แต่ก็ยังมีแผนการสร้างการเศรษฐกิจ การลงทุน และการให้เครดิต บางประเทศถึงแม้ไม่ใช่กลุ่มประเทศแรกที่ได้รับเอกราช แต่มีทรัพยากรซึ่งต้องการมากในอุตสาหกรรมของประเทศต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรประชากร ประเทศเอกราชใหม่นี้อาจจะมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในอนาคตและพร้อมที่จะปรับปรุงสำหรับวิถีการดำรงชีวิต

ในทางตรงข้ามประเทศเกิดใหม่เหล่านั้นประสบปัญหาความยากจน สหประชาชาติได้จัดอันดับมาตรฐานของประเทศเหล่านั้นว่าเป็น "ประเทศด้อยพัฒนาที่สุด ระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนา" (the least developed among the developing countries) แน่นอน ผู้สังเกตการณ์บางคนได้มีความรู้สึกว่าประเทศเหล่านี้ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้ และ/หรือจะได้รับความช่วยเหลือตลอดไป หรือผู้ช่วยเหลือไม่อาจละทิ้งหน้าที่นี้ได้ก็ตาม ในระหว่างเรื่องที่ร้ายแรงที่สุดในปัจจุบันนี้ก็คือ ประเทศเกิดใหม่จำนวนมากได้ร่วมมือกันต่อสู้กับประเทศที่ไร้สมรรถภาพเหล่านั้น ซึ่งประเทศเหล่านั้นถูกผลักดันไป-มาระหว่างประเทศคู่แข่งทางการเมืองซึ่งมีปัญหาคัดแย้งกัน ทำให้เกิดสถานการณ์ต่าง ๆ ขึ้นในประเทศที่ไร้สมรรถภาพเหล่านั้น ซึ่งประเทศทั้งหลายเหล่านี้ได้พยายามที่จะผลักดันประเทศของตนที่ยากจนนั้นให้ความยากจนลดน้อยลงกว่าเดิม

ประเทศเกิดใหม่หลายประเทศเมื่อได้รับเอกราชแล้วก็พบว่า ประเทศของตนเองมีเครื่องมือทางเศรษฐกิจเกือบเท่าเทียมประเทศที่มีนครหลวง ขนาดใหญ่ในอดีต โดยเหตุที่ประเทศเกิดใหม่นี้ได้เคยมีประสบการณ์ในด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่ การเพาะปลูก โรงสีข้าว ขอน้ำมัน ได้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นมาก โดยมีค่าใช้จ่ายจากโรงงานหัตถกรรม และจากการบริการต่าง ๆ ส่วนระบบการคมนาคมขนส่งได้วางแผนให้มีการเชื่อมต่อกับเมืองหลวงและที่ทำการรัฐบาลและองค์การสำคัญ ๆ ทั้งหมด สร้างท่าเรือใหม่เพิ่มขึ้น การส่งออกสินค้า พืชข้าว และผลไม้ และอาหารเพื่อยังชีพ การดึงเข้าสินค้าส่วนมากจะเป็นพวกอาหาร ผู้เช่าที่ดินเคยมีปัญหากับเจ้าของที่ดินและผลผลิตก็ตาม แต่เนื่องจากพื้นดินยังสมบูรณ์เพียงพอต่อการเพาะปลูกแบบพืชไร่ ส่วนพื้นที่ในเขตลุ่มน้ำต่ำเป็นดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์และมีการพังทลายของดินเกิดขึ้นรุนแรงในบางแห่งได้มีการทำสัญญาทางการค้า ได้มีเงื่อนไขระหว่างกัน ซึ่งสามารถช่วยเหลือให้ประเทศเกิดใหม่ผลักดันตนเองออกจาก "กิจกรรมทางเศรษฐกิจระบบอาณานิคม", (colonial economy) โดยประเทศเหล่านี้จะ "ส่งออกพวกอาหารและวัตถุดิบ" และ "ดึงเข้าสินค้าอุตสาหกรรม-หัตถกรรม" การดึงเข้าได้ถูกนำมาสู่ตลาดที่ไม่มีความแข็งแกร่งทางการเงินและใช้ระบบ "แลกเปลี่ยน (barter basis) หรือโดย

การให้เงินยืม (loan) อย่างไรก็ตามได้เกิดปัญหาเรื่องประชากรขยายตัวเพิ่มขึ้นรวดเร็วมีผลกระทบต่อการเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจนี้เป็นปัญหาที่ต้องใช้เวลาแก้ไข ปรับปรุงเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ประเทศเหล่านี้ดังต่อไปนี้ ประเทศเกิดใหม่มักจะอยู่ใต้ระบบการวางแผนเศรษฐกิจจากองค์การกลาง (หรือระบบสังคมนิยม) ถึงแม้ว่าประเทศใหม่เหล่านี้ได้ขัดขวางการเข้ามาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบมาร์กซิสม์ก็ตาม แต่มีหลายประเทศได้พยายามปรับปรุงระบบสังคมนิยมในเรื่องหลักการสำคัญ ๆ ดังเช่น การปฏิรูปที่ดิน พยายามที่จะให้พวกเร่ร่อน (nomads) ได้ตั้งถิ่นฐานลงทุนก่อสร้างโครงสร้างอุตสาหกรรม พยายามแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยเริ่มจากการอุตสาหกรรม (แม้ว่าการอุตสาหกรรมไม่ใช่การเศรษฐกิจทั้งระบบก็ตาม) และประเทศเหล่านี้จะร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ (Interdependence) ซึ่งอาจจะนำไปสู่ปัญหาชาตินิยมและการทำทาสอำนาจอธิปไตยของรัฐบาล ของประเทศที่มีศักยภาพการร่วมมือกันกับฝ่ายรัฐบาลหรือเอกชนและประเทศคู่สัญญาไม่สามารถจะออกจากกันได้

เมื่อประเทศเกิดใหม่เหล่านี้มีปัญหาเศรษฐกิจเรื้อรังและร้ายแรงกว่าตอนที่ เป็นเมืองขึ้น อาจจะมีและได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นประการแรก กรณีที่เกิดมากที่สุดคือการขยายตัวของนครหลวง (metropolitan) หรือเอกนคร (primate city) และได้รับการช่วยเหลือจากประเทศที่เป็นเมืองแม่ในอดีต ซึ่งได้มีนโยบายการช่วยเหลือ (aid-program) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศฝรั่งเศส (French program) ประการที่สองประเทศที่มั่งคั่งและพัฒนาแล้วได้พัฒนา "ระบบแผนการช่วยเหลือ" ขึ้นในแนวทางใหม่ โดยการคัดเลือกประเทศยากจน ตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติที่ได้กำหนดไว้ ประการที่สามได้มีองค์การระหว่างชาติและระหว่างภูมิภาคเกิดขึ้นมากมายในปัจจุบัน ทั้งนี้ก็เพื่อการช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาเหล่านี้ โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นประเทศเกิดใหม่ และประการสุดท้ายซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดีก็คือ ประเทศที่กำลังพัฒนาเหล่านี้ได้เริ่มมีโครงการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นสัญญาสองฝ่ายหรือหลายประเทศร่วมกัน

ในการดำเนินการเพื่อการช่วยเหลือนี้ก่อให้เกิดความสูญเสียมากมายหลายประการ เช่น จากการวางแผน จากโครงการ จากเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการฝึกหัด สิ่งที่ต้องใช้จ่ายมากที่สุดคือ เครื่องมืออุปกรณ์ ด้านการทหาร อุปกรณ์และเครื่องอะไหล่ของเครื่องมือเครื่องใช้และการบริการ โครงการการฝึกหัดมีการผิดพลาดเกี่ยวกับการจัดการการคอร์รัปชัน และการกรอกแบบฟอร์มร้องขอ เนื่องจากมีการแข่งขันสูงจากองค์การผู้บริจาคบางครั้งการเสนอโครงการของประเทศผู้ร้องขอ ได้มีการเปลี่ยนรัฐบาลกระทันหันหรือรัฐบาลเปลี่ยนนโยบายชาติ หรือปัจเจกชนก็ตาม ดังเช่นในสมัย "วิกฤตการณ์น้ำมัน ค.ศ. 1973-74" การขึ้นราคาน้ำมันดิบและน้ำมันปิโตรเลียมเป็นจำนวนถึง 5 ครั้งนำไปสู่ปัญหาใหญ่ต่อประเทศยากจนทั่วโลก แต่ประเทศที่มั่งคั่งก็ประสบความพาสณะทางเศรษฐกิจจาก

การดำเนินงานและอุตสาหกรรมเช่นเดียวกัน บางประเทศต้องขอความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ โดยตรงและโดยอ้อม จนกระทั่งสหประชาชาติได้จัดตั้ง "กองทุนพิเศษ" เพื่อช่วยเหลือประเทศที่มีปัญหาหนักเหล่านั้น

สรุป

เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้ถึงหน้าที่ต่าง ๆ ของระวางที่ทุกขนาดทุกระดับ ทราบองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านภูมิศาสตร์กายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางสังคมของหน่วยการเมืองใดก็ตาม นักศึกษาต้องทราบว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นย่อมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะก่อให้เกิดบูรณาการทางการเมืองขึ้น และเรียนรู้ถึงองค์ประกอบที่สำคัญคือประชากรอีกประการหนึ่ง จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของรัฐในแง่ที่ว่าประชากรย่อมเป็นผู้ให้ความร่วมมือหรือเป็นผู้ขัดขวางการบูรณาการทางการเมือง

เมื่อทราบพื้นฐานและองค์ประกอบรวมต่าง ๆ เช่นความคิดทางการเมือง ชาตินิยม การผลักดันแรงรวมเข้าสู่ศูนย์กลาง ดังนั้นแล้ว กลุ่มผู้นำ หรือคณะปฏิวัติหรือรัฐบาล รวมทั้งองค์การของรัฐ และเอกชนก็ตาม ย่อมสามารถตัดสินใจ วางแผนและจัดระบบของสายงานและองค์การต่างๆ เพื่อวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ปรารถนาไว้ ดังเช่นความต้องการที่จะปกครองตนเองหรือเปลี่ยนจากเมืองขึ้นเป็นประเทศเอกราช หรือการปกครองประเทศแบบสหพันธรัฐ หรือแบบสหภาพ เป็นต้น เมื่อการดำเนินการได้เคลื่อนไหวไปตามแผนยุทธศาสตร์แล้ว และเมื่อการรวมตัวทางการเมืองของทุกหน่วย ทุกระดับ ถึงขีดสูงสุดนั้นก็คือการปฏิบัติภารกิจตามแผน การเคลื่อนไหวทุกด้าน และอุดมการณ์ทางการเมืองที่มุ่งหมายไว้นั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในชั้นพื้นฐานสำคัญ ๆ และเป็นระยะที่มีความมั่นคงในทุก ๆ ด้านแล้ว ความมั่นคงของชุมชนทางการเมืองจะทุกระดับและทุกขนาดจะเกิดเป็น "รัฐประชาชาติ" ขึ้นและความมั่นคงของแต่ละรัฐและมีระดับแตกต่างกัน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับระดับของการก่อตั้งรัฐในระดับของการรวมตัว เมื่อมีการวางแผนขึ้น

เมื่อ "รัฐใหม่" เกิดขึ้น หรือเกิด "รัฐเอกราช" ความสำคัญเบื้องต้นที่รัฐบาลหรือผู้บริหารประเทศจะต้องคำนึงถึงคือ "ยุทธศาสตร์แห่งชาติ" องค์ประกอบสำคัญเบื้องต้นประการหนึ่งก็คือ พื้นที่หรือหน่วยทางการเมือง ซึ่งหมายถึงปัจจัยทางระวางที่และทางภูมิศาสตร์กายภาพของรัฐ ซึ่งเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นอันได้แก่ ที่ตั้ง ขนาด รูปร่าง และทรัพยากรของชาติ เป็นต้น นอกจากนี้อุดมการณ์ของรัฐ ย่อมมีความสำคัญต่อรัฐและภูมิศาสตร์การเมืองเป็นอย่างมาก การที่จะให้รัฐและประชากรอยู่ร่วมกันอย่างมั่นคงแน่นแฟ้น ต้องมีการสร้างอุดมการณ์ของชาติร่วมกัน สร้างความปรารถนาาร่วมกัน (desire) และให้เป็นค่านิยม (Value) ในสิ่งเดียวกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบร่วมให้เกิดลักษณะ "ชาตินิยม" ขึ้น องค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่ ศาสนา ภาษาและวรรณคดี ประวัติศาสตร์ และรูปของรัฐบาล ซึ่งต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

ประชากรของรัฐเป็นเจ้าของ "อำนาจอธิปไตย" และการใช้อำนาจอธิปไตยจะใช้โดยบุคคลคนเดี่ยว คณะบุคคล หรือองค์การ เป็นผู้ใช้อำนาจแทนก็ตาม รัฐมีลักษณะพิเศษ คือ มีอำนาจเด็ดขาด มีอำนาจสูงสุด มีความเป็นอธิปไตย รัฐสามารถใช้อำนาจปกครองเหนือประชาชน และเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนได้ นอกจากนี้ประชากรของรัฐมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพลังอำนาจของรัฐ เพราะองค์ประกอบหรือโครงสร้างประชากร อันได้แก่ อัตราเกิด อัตราตาย และอัตราการย้ายถิ่น รวมทั้งอัตราเพิ่มประชากรตามธรรมชาติ สถิติประชากรทั้งหมดนี้ รัฐบาลต้องตระหนักถึงความสำคัญเพื่อการวางแผนและนโยบายของชาติ